

Høringssammenstilling for

Engangsartikler i kontakt med mat

Generasjon 4

14.06.2017

Nordisk Miljømerking

Svanemerkede engangsartikler i kontakt med mat - høringssammenstilling

047/Generasjon 4, 14.06.2017

1	Sammendrag	1
2	Om høringen.....	3
3	Oversikt over mottatte svar.....	3
4	Kommentarer til kriteriene, i detalj	5
4.1	Generelle kommentarer	5
4.2	Produktgruppeavgrensning.....	17
4.2.1	Hva kan svanemerkes?.....	17
4.2.2	Hva kreves for å bli svanemerket?	18
4.3	Kommentarer til de individuelle kravene	18
4.3.1	Krav kapittel 1.2 Beskrivelse av produkt og materialsammensetning.....	18
4.3.2	Krav kapittel 2.1 Masse, papir, kartong og papp	24
4.3.3	Krav kapittel 2.2 Andre fornybare råvarer	27
4.3.4	Krav kapittel 2.3 Kjemikalier.....	32
4.3.5	Krav kapittel 2.4 Matvarekontakt	38
4.3.6	Krav kapittel 2.5 Avfall.....	40
4.3.7	Krav kapittel 3 Kvalitets og myndighetskrav.....	45
4.3.8	Forslag til nye krav.....	45
5	Kommentarer til bakgrunnen, i detalj.....	45
6	Diskusjon og konklusjoner	45

1 Sammendrag

Høringen for kriterier for engangsartikler i kontakt med mat, generasjon 4 ble gjennomført i perioden 9. januar til 10. Mars 2017 i alle de nordiske land bortsett fra Island. Det ble mottatt totalt 29 høringssvar. Høringen har ikke vist noen store nasjonale forskjeller i synspunkter.

Det er mottatt flest kommentarer til kravet om materialsammensetning samt generelle kommentarer som omhandler Nordisk Miljømerkings valg om å ha fokus på at produktet skal være mulig å materialgjenvinne, herunder forbud mot å merke plastprodukter i PLA. En rekke kommentarer er også mottatt til kjemikaliekravene. På enkelte krav er det mottatt motstridende svar, som kravet til materialsammensetning og avfallskravene. Det er totalt 4 instanser som forkaster forslaget. Begrunnelsene er ulike og omhandler at resirkulert plast til matkontakt ikke burde være tillatt, at innhold av uorganiske fyllstoffer i plast ikke burde begrenses til 20 %, materialsammensetningskravet og energikrav til biobaserte polymerer. Nedenfor angis de viktigste høringskommentarene og Nordisk Miljømerkings respons til disse.

Viktige kommentarer i høringen

Materialsammensetning

Kravet til materialsammensetning krever at produkter er basert på fornybare råvarer (minimum 90 vekt-%). Det er positive tilbakemeldinger på å fremme biobaserte materialer. Samtidig har vi fått negative kommentarer på at en slik grense ikke vil fremme tynne kartongprodukter og at enkelte produkter der det er nødvendig med belegning på begge sider av kartongen ikke vil klare kravet. Nordisk Miljømerking har vurdert grensen på nytt basert på de mottatte kommentarene og kommet fram til at grensen på 90 vekt-% fornybart beholdes, men at det vil tillates at det anvendes polymer som er biobasert ved hjelp av massebalansemetoden for plast som inngår som belegning på kartong, papir og papp. Det anses at det er viktig å stimulere til å bytte ut den fossile plasten og det kan gjøres ved å beholde grensene samtidig som det blir noe enklere å finne biobasert plast på markedet som kan brukes.

Det er også kommet både støttende og negative kommentarer til begrensningen av uorganiske fyllstoffer i plast. For mye fyllstoffer i plast gjør at den ikke vil materialgjenvinnes i flyt/synk-prosesser. Nordisk Miljømerking ønsker at en svanemerket engangsartikkel skal kunne materialgjenvinnes, og det er derfor ikke endret på dette fokuset i kriteriene.

Resirkulert plast

En aktør har forkastet forslaget pga at det tillates å bruke resirkulert plast i matkontaktmaterialer. Nordisk Miljømerking har også mottatt positiv tilbakemelding på at det godkjennes resirkulert plast, samt oppklarende svar angående regelverket. Nordisk Miljømerking ser utfordringen knyttet til problematiske kjemikalier for helse og miljø i resirkulert plast, men ønsker å stimulere til økt materialgjenvinning og ressursutnyttelse. Nordisk Miljømerking har derfor valgt ikke å endre på dette etter høring og tillate resirkulert plast under forutsetning av at resirkuleringsprosessen er godkjent i henhold til forordning EU282/2008. I tillegg stilles det også ytterligere kjemikaliekrav til resirkulert plast i kriteriene, noe som reduserer risikoen for kontaminering av den resirkulerte plasten med uønskede stoffer ytterligere. Det skal

også nevnes at det per i dag ikke finnes noen resirkuleringsprosesser som er godkjent, så i praksis vil det ikke kunne brukes resirkulert plast før det foreligger en liste over godkjente prosesser i henhold til forordning 282/2008.

Massebalanse

Nordisk Miljømerking har mottatt to kommentarer på at polymerer som er biobasert på bakgrunn av massebalanse (blanding av fossil og fornybar råvare med matematisk allokering av fornybar andel til ferdig produkt) burde tillates. Nordisk Miljømerking har vurdert dette på nytt etter høring, og har kommet fram til at massebalansemetoden ikke vil godkjennes for produkter som kun består av plast. Det anses at det er viktig at en svanemerket engangsartikkel faktisk inneholder fornybare råvarer med tanke på vår troverdighet og kommunikasjon til omverden og forbrukeren. Nordisk Miljømerking er imidlertid positive til at fornybare råvarer kommer inn i produksjonsstrømmene, og vil tillate massebalansemetoden for polymerer som inngår som belegning på f.eks. kartong til kopper eller for plast som inngår som en mindre del av produktet (under 10 vekt-%).

Materialgjenvinning og PLA

Nordisk Miljømerking har mottatt støttende og negative kommentarer til fokuset på at produktet skal kunne materialgjenvinnes og den påfølgende konsekvensen at plastprodukter i komposterbar PLA ikke kan merkes. Produsenter av PLA-produkter er negative, mens myndigheter og avfallsorganisasjoner er positive til materialgjenvinningsfokuset. Nordisk Miljømerking har vurdert dette på nytt etter høring, men vil ikke endre på kravet da det anses viktig at et svanemerket produkt kan materialgjenvinnes og håndteres i de eksisterende systemene som fins i Norden per i dag. Plastprodukter i PLA vil dermed ikke kunne merkes, med mindre det i framtiden blir en løsning for håndtering av PLA i materialgjenvinningsstrømmen.

Endringer etter høring

Som beskrevet over er det gjennomført endringer i enkelte av kravene basert på mottatte høringssvar. I tillegg er det gjort en rekke andre endringer og mindre justeringer/presiseringer der de viktigste oppsummeres her:

- Det er innført et eget skogkrav til masse/papir/papp/kartong i stedet for å henvise til Basismodulen.
- Muligheten for å bruke massebalanse ved dokumentasjon av kravet til GMO er fjernet. Denne muligheten ble i hovedsak innført pga at det brukes genmodifisert mais i produksjon av PLA. Når det nå ikke blir tillatt å merke produkter i PLA, anses det at forbudet mot GMO bør opprettholdes slik at kravet ikke endres fra generasjon 3 til 4. Dette forbudet vil gjelde plast som inngår i produkter som kun består av plast og for plast som inngår med mer enn 10 vekt-%, men det vil ikke gjelde for plast som brukes som belegning.
- BHT (butylhydroxytoluen) og bisfenol A, F og S er lagt til på listen over forbudte stoffer i kjemikalier som brukes i produksjonen og additiver til plast
- Kravet til merking med avfallssorteringsfraksjon er endret ved at det også kan tillates å bruke generelle resirkuleringsymboler/generell tekst under forutsetning av at dette godkjennes av Nordisk Miljømerking.

2 Om høringen

Høringen for kriterier for engangsartikler i kontakt med mat ble gjennomført i perioden 9. januar til 10. Mars 2017.

I revisjonen er det sett spesifikt på bruk av resirkulert materiale i engangsartikler samt utfordringer med avfallshåndteringen. Dette resulterte i at det i høringsversjonen ble tillatt å bruke resirkulert plast, men fortsatt forbud mot resirkulert papir og papp grunnet bekymring og usikkerhet knyttet til helse-og miljøfarlige kjemikalier. Kriteriene har hatt som mål at engangsartikkelen skal kunne materialgjenvinnes i tråd med det økte fokuset på sirkulær økonomi. Dette innebar at høringsversjonen inneholdt et forbud mot komposterbar plast, som PLA, i produkter som kun består av plast. Dette fordi det er plastprodukter som ikke kan materialgjenvinnes i dagens systemer og heller ikke er ønsket inn i komposterings,- eller biogassanlegg. Utover dette skal det finnes tydelig og forståelig merking på engangsartikkelen slik at forbrukeren kan se at produktet skal materialgjenvinnes. I tillegg til disse to punktene ble det også spesifisert at Nordisk Miljømerking ikke vil godkjenne massebalanse for den biobaserte platen (blanding av fossil og fornybar råvare med allokering av fornybar andel til ferdig produkt), slik at platen som inngår i en svanemerket engangsartikkel helt konkret er biobasert.

I høringsbrevet ble det fremhevet at Nordisk Miljømerking spesifikt ønsket kommentarer til punktene om å tillate resirkulert plast, avfallskravene samt full sporbarhet på fornybare råvarer i bioplast.

I høringen har det vært møter med sentrale aktører som lisensinnehavere og produsenter av inngående materialer.

I denne sammenstillingen er alle kommentarer som er mottatt i forbindelse med høringen samlet og besvart av Nordisk Miljømerking. Nordisk Miljømerking takker alle som har gitt oss kommentarer og som har hjulpet oss i det videre arbeidet med å utarbeide ferdige kriterier.

3 Oversikt over mottatte svar

Totalt mottok Nordisk Miljømerking 29 svar, der 3 støtter forslaget (2 støtter med kommentarer), 17 instanser hadde kun kommentarer, 4 forkaster forslaget med kommentarer, mens 5 avstår fra å svare.

Oversikt over innkommende høringssvar samt hvordan de ulike instansene stiller seg til forslaget er vist i tabellene 1-5 under.

Tabell 1: Oversikt over innkommende høringssvar. Kolonnene viser: A. Bare kommentarer, B. Støtter forslaget, C. Støtter forslaget med kommentarer, D. Avstår fra å kommentere og E. Forkaster forslaget med motivering.

Land	A. Bare kommentarer	B. Støtter forslaget	C. Støtter forslaget med kommentarer	D. Avstår fra å svare	E. Forkaster forslaget med motivering	Totalt
Danmark	4			1		5
Sverige	5		1	4	2	13
Finland	3	1			1	5
Norge	5		1		1	7
Totalt	17	1	2	5	4	29

Tabell 2: Danske høringssvar.

Høringsinstans	A. Bare kommentarer	B. Støtter forslaget	C. Støtter forslaget med kommentarer	D. Avstår fra å svare	E. Forkaster forslaget med motivering
Dansk Arbejdsgiverforening				x	
Forbrugerrådet	x				
Fødevarestyrelsen	x				
Miljøstyrelsen	x				
Styropack	x				
Σ Danske svar: 5	4			1	

Tabell 3: Svenske høringssvar.

Høringsinstans	A. Bare kommentarer	B. Støtter forslaget	C. Støtter forslaget med kommentarer	D. Avstår fra å svare	E. Forkaster forslaget med motivering
Boverket				x	
Duni	x				
Folkhälsomyndigheten				x	
FTI	x				
HP Rani Plast AB					x
Kemikalieinspektionen	x				
Kommerskollegium	x				
Rullpack AB			x		
Scanfill					x
Skogsindustrierna	x				
Sveriges Kommuner och Landsting				x	
Upphandlingsmyndigheten				x	
Σ Svenske svar: 12	5		1	4	2

Tabell 4: Finske høringssvar.

Høringsinstans	A. Bare kommentarer	B. Støtter forslaget	C. Støtter forslaget med kommentarer	D. Avstår fra å svare	E. Forkaster forslaget med motivering
Fredman Group Oy		x			
Huhtamaki	x				
Konos GmbH	x				
Metsä Group	x				
Stora Enso Oyj					x
Σ Finske svar: 5	3	1			1

Tabell 5: Norske høringssvar.

Høringsinstans	A. Bare kommentarer	B. Støtter forslaget	C. Støtter forslaget med kommentarer	D. Avstår fra å svare	E. Forkaster forslaget med motivering
Braskem			x		
CEFIC	x				
Food Packaging Forum	x				
Greenway og Pacovis	x				
Grønt Punkt	x				
Miljødirektoratet	x				
Polymerfront AB/FKUR Kunststoff GMBH					x
Σ Norske svar: 7	5		1		1

4 Kommentarer til kriteriene, i detalj

Kommentarer fra høringstansene er satt inn i kapittel 4 og gruppert i henhold til kravnummeret de omhandler eller satt inn under ”generelle kommentarer”. Nordisk Miljømerking har gitt svar til den enkelte kommentar og beskrevet evt. oppdatering av krav. I kapittel 6 er det en oversiktstabell over endringer som er gjort etter høring.

Høringskommentarene har fordelt seg på ulike temaer, men det er mottatt flest kommentarer til kravet om materialsammensetning samt Nordisk Miljømerkings valg om å ha fokus på at produktet skal være mulig å materialgjenvinne, herunder forbud mot å merke plastprodukter i PLA. En rekke kommentarer er også mottatt til kjemikaliekravene. På enkelte krav er det mottatt motstridende svar.

4.1 Generelle kommentarer

Følgende instanser avstår fra å svare:

Boverket

Tack för möjligheten att ge synpunkter på remissen, men Boverket avstår från att svara då den ligger utanför myndighetens ansvarsområde.

Dansk Arbejdsgiverforening

Under henvisning til det til DA fremsendte høringsbrev af d.d. vedrørende ovennævnte skal vi oplyse, at sagen falder uden for DA's virkefelt, og at vi under henvisning hertil ikke ønsker at afgive bemærkninger.

Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten avstår från att besvara denna remiss.

Sveriges Kommuner och Landsting

Sveriges Kommuner och Landsting avstår från att lämna synpunkter på rubricerad remiss.

Upphandlingsmyndigheten

Upphandlingsmyndigheten avstår från att svara på denna remiss.

Generelle kommentarer

Nedenfor angis kommentarer som er generelle eller som omhandler hele eller deler av kriteriedokumentet og som er av mer overordnet karakter. Svarene fra noen av aktørene er delt opp i generelle kommentarer og under spesifikke krav. Det henvises da til riktig krav.

Braskem

Braskem supports the efforts Svanen is making to provide accurate information and build trust amongst the general public for goods packaged in bio-based plastic packaging. We support Svanen's efforts to raise standards in sustainable packaging. Braskem supports efforts to increase recycling rates of packaged goods and other plastic applications. We believe the combination of recycled and bio-based plastics provides a good way forward for brand owners and other users of plastic materials.

Nordic Ecolabellings's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the support to our efforts of providing a tool for consumers for choosing a sustainable packaging/disposable article and for our focus on recycled and bio-based plastics.

Duni AB

Duni AB tackar för möjligheten att lämna svar på förslaget på nya reviderade kriterier för engångsartiklar. Vi välkomnade första versionen av kriterierna, även om olika omständigheter medfört att vi ännu inte ansökt om licens. Duni invänder starkt mot delar av förslaget enligt nedan och bidrar gärna i en förnyad och utökad utredning tillsammans med andra potentiella licenshållare.

Sammanfattning av våra synpunkter på förslaget

Duni invänder starkt mot att anpassning till dagens materialåtervinning och hantering av komposterbara material ska prioriteras framför att stötta utveckling och marknader för förnybara material som bioplast. Ökad användning av biobaserade material bygger också förutsättning för återvinning eller kompostering av dessa material.

Utredningen tar mycket liten hänsyn till hur engångsartiklar används och hur det påverkar den faktiska återvinningen. Publika miljöer och material kontaminerade med matavfall är de största utmaningarna för effektiv återvinning, inte bioplast.

Komposterbara bioplaster från förnyelsebara källor har en självklar plats som miljöprofilerade material. Framtiden för komposterbarhet och dess för- och nackdelar i olika tillämpningar är endast översiktligt nämnt i remissunderlaget.

Målet om ökad mängd förnyelsebara material kommer oundvikligen att stå i konflikt med målet om optimal återvinning.

Att tillåta fossil plast som påtaglig del av artikel, t.ex laminering eller lock är inte miljömässigt trovärdigt.

Vi anser att ni undervärderar Svanens stora trovärdighet och kraft för att driva den stora frågan – fossilfria material. Att prioritera ett dåligt fungerande system för materialåtervinning över förnyelsebar råvara motverkar årtal av insatser för att utveckla och bygga en marknad för bioplast!

Något mer utvecklade argument

Bioplaster från förnyelsebar råvara är bärande i omställningen från fossilbaserade material. De är fortsatt i utvecklingsfas där pris och funktionella egenskaper hindrar expansion. Företag som Duni har länge haft som främsta argument för dessa material att vi vill bidra till fossilfria material och bygga en marknad för dem.

De utredningar som remissmaterialet hänvisar till pekar på att framtagning av råvara är den viktigaste fasen i plasters livscykelpåverkan och att bioplaster generellt bör prioriteras för sin roll för ett fossilfritt samhälle.

Återvinningen av plast är ännu svagt utvecklad i Norden och Europa. Endast ca 20-30% återvinns, varav merparten de ekonomiskt intressanta plasterna som PP, PE, PET och PS. Bioplaster och andra nyutvecklade material blir inte ekonomiskt intressanta förrän volymerna blir tillräckligt stora. I utredningar och visioner för en effektiv plaståtervinning är utveckling av sortering och återvinning prioriterade områden (New Plastics Economy, Ellen MacArthur Foundation).

Engångsartiklar används i Norden generellt i sammanhang där möjligheterna för sortering och materialåtervinning är små och där kontaminering av faserna blir ett problem. Detta gäller såväl take-away som publika event och offentliga miljöer. De-facto återvinningen är låg för denna grupp, även av lätt återvinningsbara material som plast och aluminium. Detta nämns endast i förbigående i remissunderlaget.

Tillverkare och importörer av engångsartiklar kan direkt påverka vilka material man väljer och spårbarheten till ansvarsfulla källor. Tillverkarna har däremot mycket lågt inflytande på återvinningsmarknaden, trots producentansvaret.

Komposterbarhet är en definierad egenskap (EN 13432). För produkter som används för att innehålla mat är komposterbarhet en logisk egenskap. Till exempel menar man i "New Plastics Economy" att en del av utveckling av produkter bör vara: "Scale up

compostable packaging and related infrastructure for targeted nutrient-contaminated applications”

Utvecklingen av mottagandet och behandlingen av matavfall har i Norden inte nått punkten där komposterbara material är tillåtna. Även här blir på att anpassning till dagens system kontraproduktivt för en önskvärd inriktning. I underlagsmaterialet är framtiden och fördelen med komposterbara material endast översiktligt utrett, trots att man sedan valt att prioritera ned denna egenskap.

Svanen har en mycket stark position och trovärdighet i Norden, men även i Europa. Om Svanen tar ställning för status quo i plaståtervinningsbranschen motverkar ni det viktigaste målet – att minska användningen av fossila material. Ni bidrar inte heller till att driva utvecklingen av återvinningen mot mer flexibilitet och seriös hantering även av mindre ekonomiskt intressanta material.

Att prioritera ett dåligt fungerande system för materialåtervinning över förnyelsebar råvara motverkar åratals insatser för att utveckla och bygga en marknad för bioplast

Att tillåta kartong laminerad med fossil, icke komposterbar plast är inte miljömässigt trovärdigt. Papperskoppar laminerade med plast är en mycket stor grupp av engångsartiklar. Synlig och ifrågasatt. Även om andelen plast är mindre än 10% av hela produkten bidrar det endast till förvirring och minskad trovärdighet för miljömärkta artiklar att godkänna detta. Det är också främst i delar av Norden som återvinningen av fiber i laminerad kartong fungerar någorlunda. Plasten materialåtervinns normalt inte, utan sorteras bort för förbränning på motsvarande sätt som bioplaster i plaståtervinning.

Dunis erfarenhet, trender och konsumenternas uppfattning.

Dunis affärsområde MealService har huvudsaklig försäljning av engångsartiklar inom TakeAway och catering till HoReCa marknaden. Nettoförsäljning 2015 var 616 miljoner SEK med huvudsaklig marknad Norden (46%) och Centraleuropa – Tyskland (35%). Artiklar inom vårt varumärke ecoecho® utgjorde för 2016 ca 18%. MealService är Dunis snabbast växande affärsområde och vårt miljöprofilerade segment ett av de snabbast växande produktsegmenten.

I vår dagliga verksamhet och kontakt med kunder kan vi se följande starka trender

- Växande marknad för Take-Away kopplat till ökad urbanisering
- Stark och ökande efterfrågan på miljöprofilerade material
- Certifierade produkter har en stark trovärdighet hos större kunder
- Nordic Ecolabel har mycket gott rykte, även utanför Europa
- Förvirring och låg kunskap kring i stort sett samtliga begrepp som används för att definiera ett materials miljöprofil (förnyelsebart, komposterbart, biologiskt nedbrytbart, återvinningsbart, gjort av återvunnet material etc.)
- Stort intresse av avfallsledet och frustration över dåligt fungerande materialåtervinning och hantering av komposterbara material

En produkt som märks med Duni ecoecho® ska uppfylla minst två av kriterierna nedan. För produkter som identifieras som ”game-changers” t.ex bioplast och återvunnen plast räcker det dock med ett av kriterierna. Poängen med en game-changer är att vi vill bidra till att skapa en marknad för miljömässigt förbättrade

material som behøver økad avsetning for å kunne konkurrere med standardmaterial som fossil plast.

- Fornyelsebart (minst 90%)
- Resurseffektivt (fråmst återvunnen/sekundär råvara)
- Komposterbart (testat EN 13432)
- Ansvarsfull råvara (FSC, RSPO)

Duni har valt å inte ha ”återvinningsbart” som ett kriterium. Argumenten framkommer på annan plats i detta svar. Summerat är det dock att infrastrukturen för återvinning skiljer sig åt så kraftigt för olika regioner, samt att fokus på återvinningsledet motverkar nya innovativa material.

Vi bidrar gärna i en förnyad och utökad utredning tillsammans med andra potentiella licenshållare.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for kommentaren til høringsforslaget. Nordisk Miljømerking er enig i at det å fremme nye biobaserte materialer som alternativer til fossil plast er bra, og er i utgangspunktet positive til dette. I denne produktgruppen der det oppstår mye avfall, anser imidlertid Nordisk Miljømerking at avfallsfasen også er viktig. RPS-analysen og livssyklusanalyser viser også at avfallshåndteringen påvirker resultatet på analysene. Nordisk Miljømerking ser dilemmaet med at det ikke vil utvikles nye avfallssystemer før mengden av de ulike typene biobaserte plastene har kommet opp på et visst nivå, og ved å stimulere til økt bruk kunne denne prosessen framskyndes. Nordisk Miljømerking har allikevel vurdert at det er viktigere at en svanemerket engangsartikkel kan håndteres innenfor de rammene som eksisterer i dagens resirkuleringssystemer. Med det økte fokuset på sirkulær økonomi og økt utnyttelse av ressursene forventes det også en utvikling av innsamling og resirkuleringssystemene framover. Komposterbar plast er i dag ikke ønsket inn i den vanlige plastresirkuleringen eller i det organiske avfallet som enten går til kompostering eller biogass da plasten skaper problemer i anleggene. En vanlig forbruker som står med en engangsartikkel i plast som er tydelig merket med komposterbar vil sannsynligvis i god tro kaste denne i fraksjonen for organisk avfall, uvitende om at anleggene som mottar engangsartikkelen ikke ønsker den og at den ødelegger anleggene. Dette er et tungtveiende argument for Nordisk Miljømerking. Nordisk Miljømerking stiller derfor krav som både vil sikre at plasten er biobasert og at den kan håndteres i eksisterende avfallssystemer. Dersom avfallssystemene endres, vil Nordisk Miljømerking også endre kravene.

Når det gjelder kartong laminert med plast så vil Nordisk Miljømerking basere sine krav på hva som er gjeldende praksis for materialgjenvinning i de nordiske land. Her kan kartongprodukter laminert med plast materialgjenvinnes selv om det også her vil være nasjonale og lokale forskjeller. Det stemmer at plasten i dag sorteres bort og går til forbrenning. Derfor er det ikke så essensielt hva slags type plast som anvendes her med tanke på materialgjenvinningen. Både fossil, biobasert og komposterbar plast kan brukes. Det er kun i rene plastprodukter (produkter som kun består av plast som f.eks. en plastkopp) at Nordisk Miljømerking ikke ønsker at det brukes komposterbar plast som PLA. Da komposterings og biogassanleggene ikke ønsker annet materiale inn i sine systemer enn mat/hageavfall, kan ikke Nordisk Miljømerking se at det gir mening i materialgjenvinningsammenheng at det må brukes komposterbar plast i slike produkter. Generelt er dog Nordisk Miljømerking positive til at den fossile plasten

skiftes ut med biobasert plast i slike produkter, men vil ikke kreve dette i kriteriene. Kravet om minimum 90 vekt-% fornybart materiale vil dog stimulere til at også produkter med plastbelegning vil måtte bytte ut sin fossile plast da det fins flere produkter på markedet som bruker mer enn 10 vekt-% fossil plast som belegning.

Fredman Group Oy

Accept the proposal

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the support.

Food Packaging Forum

"Biodegradable" should be the preference for packaging contaminated with food waste. Take away food packaging and other disposable food contact materials can be heavily contaminated with food waste, making such containers difficult to recycle. However, food waste is biodegradable. Therefore, we recommend preferring biodegradable food packaging only for such situations, where food waste is highly likely to occur and where it is difficult to separate from the packaging. Ideally such use scenarios would be accompanied by a systematic collection of food waste-contaminated, disposable, biodegradable food packaging. For further guidance on biodegradable plastics we recommend consulting the joint position paper "Bioplastics in a circular economy: the need to focus on waste reduction and prevention to avoid false solutions"¹. In principle, reusable packaging would be the preference of choice.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling recognise that disposable articles may be contaminated with food waste and that it will make them more difficult to recycle, at least it will demand cleaning of the article before it can enter the recycling systems. But as long as there is no recycling system in place to handle contaminated biodegradable food packaging, as the composting and biogas-facilities only want organic waste as other articles cause problems in the facilities, we believe that designing the disposable articles for material recovery is a better solution today. In the future it may be different if the recycling systems change. We also agree that reusable packaging is the best, but in a world where there is a huge consumption of disposable articles, we believe that the Nordic Ecolabel can be a guide to the consumer for choosing the most sustainable products.

Greenway Norge

Greenway og Pacovis ønsker med dette å gi våre innspill til endringer i kriteriene for engangsartikler i kontakt med mat:

Mål:

1. Vi ønsker at Svanemerket skal åpne for at det som er beste praksis på engangsartikler, innenfor miljø og folkehelse, i kontakt med mat skal være det som er gjeldende/førende for Svanemerket

¹ "Bioplastics in a circular economy: the need to focus on waste reduction and prevention to avoid false solutions." Joint position paper, Surfrider Foundation, Friends of the Earth Europe, Zero Waste Europe, ECOS, EEB. January 2017. <http://ecostandard.org/wp-content/uploads/Joint-position-paper-Bioplastics-in-a-Circular-Economy-Jan-2017.pdf>

2. Vi ønsker at Svanemerket skal være en garantist for at miljø og folkehelsefarlige produkter ikke fremmes, og at Svanemerket er en garantist for forbruker når det gjelder miljø og folkehelse.

Dere sier; **HVORFOR VELGE SVANEMERKET?**

- *Svanemerket er en enkel måte å kommunisere sitt miljøarbeid og miljøengasjement til kundene*
- *Svanemerking omfatter ikke bare miljøkrav, men også kvalitetskrav, fordi miljø og kvalitet ofte går hånd i hånd. Det betyr at en svanelisens også kan ses som et kvalitetsstempel.*
- Vi ønsker at Svanemerket skal være en miljø og folkehelsestandard som forbruker kan stole på uten å lure på om der er økonomi som er den førende faktor!
- Med dagens forslag til kriterier vil deres eget innsalg til hvorfor velge Svanemerket ikke være troverdig! Det vil heller ikke fremme miljøvennlige og folkehelsevennlige produkter!

Sitat: «Er ikke tilsatt Fluorstoffer»

Problematikk:

I et kriterium der man sier at man godt kan ha Fluor så lenge det ikke er tilsatt, er verdiløst i et folkehelseperspektiv! Dette fordi at man de vil være avhengig av produsent sin ærlighet eller informasjonsmengde. Slik kan det IKKE VÆRE! Slik kriteriedokumentet er utformet nå vil ikke Svanemerket være et kvalitetsstempel for hverken miljø eller folkehelse! Dette fordi at man ikke kan kontrollere om Fluoren er tilsatt i produktet.

Man må kunne kontrollere hvor mye Fluor som er tilstede i sluttproduktet. Slik kriteriene fremstår nå så er de verdiløse for forbruker! **HER MÅ DET ENDRES TIL AT MAN LEGGER KRITERIENE I DIN EN 13432 TIL GRUNN!**

Dette vil sikre at man følge beste praksis. Om dette ikke endres vil Svanemerket ikke være i stand til å bidra til at forbruker vet om produktet inneholder stoffer som eksempelvis PFOA og PFOS i store mengder.

Dette er alvorlig da man vet at langkjedede Fluorforbindelser akkumuleres og forblir i kroppen gjennom livet. Det er derfor viktig å og få byttet disse til kortkjedede Fluorforbindelser som ikke forblir i kroppen på samme måte. Man vet at det er miljøprodukter i markedet i dag som ligger mer enn 10 ganger over maksverdien for Fluorforbindelser som DIN EN 13432 setter.

Det er enkelt å teste et produkt for totalinnhold av Fluor, men det er umulig bevise om et stoff er tilsatt eller om det finnes der av en annen grunn.

Vi ber om at kriteriet for Svanemerking på dette punkt endres fra «Er ikke tilsatt Fluorstoffer» TIL «Overholder grenseverdiene til Fluorforbindelser i henhold til DIN EN 13432» Dette fordi det vil være en krystallklar oppstramning av dagens kriterier og det vil være mulig å etterprøve det med målinger. Det vil også gjøre at de som pr i dag leverer beste praksis vil kunne Svanemerkes med den positive folkehelseeffekt det vil ha!

Pacovis har som produsent av bæredyktige engangsartikler i 12 år og som en av markedslederne på bæredyktig engangsartikler ikke vært i stand til å teste ett produkt på verdensmarkedet som er helt uten Fluorstoffer.

Med denne kunnskap opplever vi det meningsløst å ha et totalt forbud for tilsetninger samtidig som man aksepterer annen tilstedeværende Fluor i hvilken som helst mengde. Dette gjør at Svanemerket med disse kriterier vil stå i veien for god folkehelse! Ved endringen som vi foreslår vil man over et par kriterieversjoner kunne stå igjen med produkter som er helt frie for Fluor som depotstoffer.

Forslag til endring av kriteriene rundt Fluor

Vi ber om at Svanemerket legger kriteriene i DIN EN 13432 til grunn for Svanemerket.

- Vi vet at beste praksis i dag inneholder Fluorforbindelser i en eller annen form eller størrelse. I følge det Danske Fødevaretilsynet så har de fleste leverandører av engangsserverings artikler langkjedede Fluorforbindelser i seg for å være motstandsdyktige mot fett. Noen få har kortkjedede Fluorforbindelser, men produkter som er fettmotstandsdyktige har i de fleste tilfeller Fluorforbindelser. Vi vet også at Svanemerket bakepapir og matpapir inneholder Fluorforbindelser. Vi foreslår derfor at Svanemerket i sine kriterier deler dette opp i tre faser tidsmessig
 - o Fase 1: Man følger kriteriene i DIN EN 13432
 - o Fase 2: Man strammer opp i forhold til DIN EN 13432 ved å kun tillate 100ppt med kortkjedede Fluorforbindelser
 - o Fase 3: Man tillater ingen FluorforbindelserVed å følge en slik politikk vil det som er beste praksis i markedet kunne Svanemerkes samtidig vil man jobbe mot et mål om å ikke ha noen Fluorforbindelser i produktene.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for de generelle betraktningene og forslagene til spesifikke endringer i kravet til belegninger og impregneringer, O17.

Nordisk Miljømerking har ikke et økonomisk perspektiv i vår kriterieutvikling og har alltid økt miljø-og helsegevinst som mål for våre krav. Svanemerket har høy kjennskap og troverdighet, og vi er ikke enige i at forslag til nye kriterier ikke oppfyller dette. Nordisk Miljømerking anser at et Svanemerket produkt er et godt miljø-og helsevalg. I enkelte tilfeller kan det være slik at selv om produktene på markedet er tilsatt ulike mengder og typer av miljø-og helsefarlige kjemikalier, vil vi velge et totalt forbud fordi vi anser at kjemikaliene som anvendes er så problematiske med tanke på miljø-og/eller helse at vi ikke ønsker disse stoffene i et svanemerket produkt. Det er vanskelig for Nordisk Miljømerking å se at dette ikke vil fremme miljøvennlige og folkehelsevennlige produkter.

Fluorstoffer er en gruppe stoffer med problematiske miljø-og helseegenskaper, og selv om enkelte av disse stoffene kan være mindre problematiske enn andre, anser Nordisk Miljømerking at et forbud mot å tilsette slike stoffer på generell basis er godt begrunnet. Både langkjedete og kortkjedete fluorforbindelser er problematiske.

Kunnskapen om kortkjedete perfluorerte forbindelser er mindre enn for de langkjedete, men en ny litteraturstudie publisert i 2015 fra Miljøministeriet i Danmark viser at enkelte kortkjedete PFAS kan være like farlige som de langkjedete de erstatter.² Studien viser at de nye stoffene har potensiale for å opphopes i naturen, og da de må brukes i høyere konsentrasjoner for å oppnå samme effekt, er konklusjonen

² Danish Ministry of the Environment, 2015: Short-chain polyfluoroalkyl substances (PFAS), A literature review of information on human health effects and environmental fate and effect aspects of short-chain PFAS, Environmental project No. 1707, 2015

at de ikke er et godt alternativ til de til dels utfasede langkjedete stoffene. Nordisk Miljømerking anser derfor at det *ikke* er en god løsning å erstatte langkjedete fluorforbindelser med kortkjedete. Som sagt, så er kunnskapen om miljø- og helseeffektene av de kortkjedete fluorforbindelsene begrenset, men det er berettiget med en mistanke om at disse stoffene også er problematiske basert på det vi allerede vet om de langkjedete og den omtalte danske rapporten. I slike tilfeller anvender Nordisk Miljømerking ofte ”føre-var-prinsippet”. Det er en av styrkene til Nordisk Miljømerking at dette prinsippet kan anvendes, og vil ofte sørge for at svanemerkete produkter ligger i forkant av framtidige myndighetsregler. Det tar ofte lang tid før lovgivningen kan stille forbud eller begrense stoffer. Dersom det viser seg at kunnskap om de kortkjedete fluorforbindelsene forandrer seg i framtiden, og at de ikke har problematiske miljø- eller helseegenskaper kan Nordisk Miljømerking endre på kravet.

Nordisk Miljømerking ønsker ikke å stille krav om analyse av fluor i produktene, men anser at angivelse av hvilke kjemikalier som anvendes i produksjonen i kombinasjon med erklæringer og kontrollbesøk på produksjonsstedet er gode dokumentasjonskrav. Nordisk Miljømerking har lang erfaring med å stille krav på denne måten og dette fungerer godt. Bakgrunnsnivåer av fluor i miljøet, f.eks. i vann eller i trestammen, er ikke noe Nordisk Miljømerking kan stille krav til. Det er ingenting som tyder på at de svanemerkete mat- og bakepapirene på markedet er tilsatt fluorstoffer, men fluor som fins i trestammen vil dukke opp ved analyser av totalt fluorinnhold. Dette er bakgrunnen for at det ved test av papirprodukter finnes spor av fluor, selv om det ikke aktivt er tilsatt fluorstoffer. Når det kun er snakk om bakgrunnsnivåer vil dessuten nivåene som måles være svært små. Dersom det tilsettes aktivt i produksjonen vil konsentrasjonen være høyere. Den danske Fødevarestyrelsen arbeider derfor med å fastsette en grenseverdi for innholdet av organisk fluor, som kan vise om fluor er tilsatt aktivt eller ei. Fødevarestyrelsen anvender dessuten en annen testmetode, en som måler organisk fluor. Den testmetode som dere foreslår anvendes til å vurdere restinnholdet av totalt fluor – og andre stoffer – i komposterbare materialer for å vurdere om disse er egnet som kompost.

Basert på ovenstående begrunnelse vil Nordisk Miljømerking derfor beholde kravet slik det er formulert i dag.

Kemikalieinspektionen

Kemikalieinspektionen anser att förslagen till reviderade kriterier är väl genomarbetade och instämmer övergripande i de föreslagna förändringarna.

Kemikalieinspektionen lämnar följande detalj synpunkter,:

- I formulären kopplat till kriterierna bör frågan om det finns några ämnen på kandidatlistan kompletteras med ett damm för att förtydliga mot vilken version av kandidatlistan som kontrollen är genomförd.

- Kravet på ett maximalt innehåll av restmonomerer med CMR-egenskaper bör även gälla för återvunnen plast. Ett skäl till detta är att en del polymerer kan sönderdelas till tidigare beståndsdelar när polymeren åldras.

Se også O14 og O21/O22.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for støtten til reviderte kriterier. For de spesifikke kommentarene knyttet til kjemikaliekravene, se svar gitt under O14 og O21/O22.

Kommerskollegium

Sammanfattning

Kommerskollegium bedömer att Nordisk Miljömärkning ska anmäla förslaget om reviderade kriterier för miljömärkning av engångsartiklar till kollegiet enligt förordningen (1994:2029) om tekniska regler eftersom det innehåller anmälningspliktiga tekniska krav på varor. Kollegiet bedömer däremot att förslaget inte behöver anmälas enligt förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden.

Kommerskollegiums uppdrag

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och handelspolitik. Kommerskollegiums uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

Anmälan av tekniska föreskrifter

Enligt 6 § i förordningen (1994:2029) om tekniska regler ska myndigheter under regeringen göra en anmälan till Kommerskollegium när de föreslår nya tekniska föreskrifter.³ Kommerskollegium anmäler sedan förslaget till Europeiska kommissionen i enlighet med 10 § förordningen om tekniska regler.

Tekniska föreskrifter är bl.a. krav på varors egenskaper eller provning, begränsningar av varuanvändning, bestämmelser om återvinning av varor samt vissa förbudsbestämmelser.⁴ Om en myndighet inte anmäler tekniska föreskrifter, fast myndigheten borde gjort det, förlorar de tekniska föreskrifterna sin rättsverkan och kan inte tillämpas mot enskilda.⁵

Kollegiet anser att Nordisk Miljömärknings förslag till reviderade kriterier för miljömärkning av engångsartiklar för mat utgör anmälningspliktiga tekniska föreskrifter i den meningen som avses i förordningen (1994:2029) om tekniska regler. Som exempel på anmälningspliktiga tekniska krav i förslaget kan nämnas förbud mot användning av optiskt vitmedel och vissa kemiska ämnen vid produktion av trä, papper och kartonger (kraven 7 och 11). Förslaget innehåller också olika kontrollkrav, exempelvis måste tillverkare av polymer vara certifierade i enlighet med ISO 50001 eller alternativt måste vissa gränsvärden för energikonsumtion vid produktion av engångsartiklar uppfyllas (krav 11).

Kollegiet vill i det här avseendet påminna om att frågan kring huruvida det föreligger en anmälningskyldighet för Svanenmärkning trots att märkningskraven är frivilliga att följa och utarbetas av icke-statliga organ har behandlats tidigare i kollegiets utredning ”Bör kriterier för Nordisk Miljömärkning av varor (Svanenmärkningen) anmälas enligt direktiv 98/34/EG” (bilaga 1). Enligt utredningen rekommenderas att en anmälan sker gemensamt av de nordiska länderna på samma sätt som länderna samordnar sina anmälningar av Nyckelhålsmärkning.

³ Förordningen genomför anmälningsdirektivet för tekniska föreskrifter ([EU] 2015/1535) och Världshandelsorganisationens (WTO) TBT-avtal (Agreement on Technical Barriers to Trade) i svensk lagstiftning.

⁴ 2 § 1 p. förordningen om tekniska regler.

⁵ Mål C-95/14, UNIC (2015) p. 29.

Kommerskollegium rekommenderar att Nordisk Miljömärkning anmäler föreskriftsförslaget genom att skicka in en s.k. § 6-underrättelse till kollegiet. Information om hur en sådan underrättelse görs finns i Kommerskollegiums vägledning om anmälningsproceduren, som finns tillgänglig på kollegiets webbplats.⁶ Innan Nordisk Miljömärkning anmäler föreskrifterna till Kommerskollegium ska följande text läggas till i föreskriftsförslaget: ”Se Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.”

Anmälan av nya krav på tjänsteverksamhet

Av 2 § förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden, som hänvisar till tjänstedirektivet⁷, följer att nya eller förändrade krav på tjänsteverksamhet ska anmälas till Kommerskollegium.

Då remissen avser kriterier för märkning av varor och således inte innehåller några krav på tjänsteverksamhet, gör kollegiet bedömningen att anmälningsplikten enligt tjänstedirektivet inte är aktuell.

I ärendets slutliga handläggning har utredaren Marita Ljunggren deltagit.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for kommentarene mottatt om Anmälan av tekniska föreskrifter og Anmälan av krav på tjensteverksamhet. Nordisk Miljømerking har notert kommentarene, men da dette ikke spesifikt handler om innholdet i utkast til reviderte kriterier for engangsartikler i kontakt med mat, velger Nordisk Miljømerking ikke å svare i denne høringssammenstilling.

POLYMERFRONT AB/FKUR Kunststoff GMBH

Forkaster forslaget med følgende begrunnelse, please see O2 and O11.

Nordic Ecolabelling's comment

Please see Nordic Ecolabelling's comment under O2 and O11.

Skogsindustrierna

Det är positivt att Nordisk Miljömärkning främjar förnybara resurser och biobaserade produkter i sina krav. Det ligger i linje med den strategi för cirkulär ekonomi och bioekonomi som EU-institutionerna har högt på agendan. Biobaserade produkter och biomassa är ett av de prioriterade områden som EU-Kommissionen har identifierat i sin handlingsplan.

Som stöd för att främja biobaserade produkter initierade Kommissionen ett mandat, M/429, riktat till de europeiska standardiseringsorganisationerna, att utveckla standarder. Arbetet påbörjades 2012 och ett antal standarder finns framme. Det är nu viktigt att dessa kommer till användning för att garantera ett verkligt fysiskt innehåll av biomassa. Några standarder som kan vara av intresse:

- Terminologi SS-EN 16575:2014

⁶ <http://www.kommers.se/publikationer/For-myndigheter-och-kommuner/Vagledningom-anmalningsproceduren-for-tekniska-foreskrifter-och-e-tjanster--Sa-paverkasmyndigheter/>.

⁷ Europaparlamentets och rådets

- Översikt av metoder för att bestämma biobaserat innehåll SIS-CEN/TR 16721:2015
- Biobaserat innehåll SS-EN 16785-1:2016
- Halt biobaserat kol SIS-EN 16640:2017
- Hållbarhetskriterier SS-EN 16751:2016
- Livscykelanalys SS-EN 16760:2015

Det bör också nämnas att det kvarstår arbete med några standarder inom området biobaserat innehåll, bl a avseende materialbalansberäkning.

Skogsindustrierna föreslår att kriteriedokumentet refererar till nämnda standarder.

En annan viktig aspekt är att ha ett helhetsperspektiv då krav ställs, så att inte ett kriterium resulterar i att den totala miljöpåverkan ökar.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for støtten til å fremme fornybare ressurser og biobaserte produkter samt å følge linjen i EUs strategi for sirkulær økonomi og bioøkonomi. Nordisk Miljømerking kjenner til standardiseringsarbeidet som gjøres i EU for biobaserte produkter og har anvendt definisjoner fra dette i vårt arbeid, blant annet definisjonene i EN 16575:2014. Nordisk Miljømerking anser ikke at det er nødvendig å kreve analyse av biobasert innhold, men dette kan være en måte å dokumentere at produktet er biobasert på. Andre måter kan være erklæring om separate produksjonslinjer, eller batchvis produksjon for f.eks. biobasert plast. Vi er imidlertid enige i at det er bra at det kommer standardiserte måter å analysere biobasert innhold på og vil referere til disse metodene dersom det biobaserte innholdet dokumenteres ved analyser. Nordisk Miljømerking vil også presisere at vi krever full sporbarhet på de fornybare råvarene i produksjonen slik at den svanemerkete engangsartikkelen faktisk er biobasert. Det vil si at vi ikke vil godkjenne bruk av massebalanse for polymerer (blanding av fossil og fornybar råvare og allokering av den fornybare råvaren til det ferdige produkt) til å angi biobasert innhold i plastprodukter.

Nordisk Miljømerking har alltid et helhetsperspektiv og livsyklusbasert tilnærming i vår kriterieutvikling og vil alltid vurdere aspekter i hele produktets livsyklus fra uttak av råvare, produksjon, bruksfase og avfall i kravformuleringen. Dette vil si at kravene samlet sett skal gi en miljøgevinst, f.eks. er det viktig både å erstatte fossile råvarer med fornybare, men også at den fornybare råvaren som anvendes er produsert på en bærekraftig måte.

Stora Enso Oyj

New criteria proposal structure is incoherent. Many obligatory requirement points contain demands for the same material e.g. paper/board/pulp and it is difficult to know which are extra demands in top of basic module demands.

Our suggestion for the new structure:

Put first the requirements for the intermediate materials and after that the requirements for the converting processes and finished disposable articles. Also requirements for the different base materials (wood, plastic, paper/board) shall be clearly separated under intermediate requirements.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the suggestion to another structure. However we believe that the chapters in the criteria document already are divided into different materials and tells what kind of materials the requirements are for, for instance the chapter 2.1 for pulp, paper and board. Requirements for wood and plastic are in other chapters. Some of the requirements are related to all materials and/or the end-product. Therefore Nordic Ecolabelling considers that these requirements should not be under each material, but in an own chapter, for instance chemicals.

RullpackAB

Godkänner förslaget med följande kommentarer

kommentar: Angående massbalans så tycker vi följande: Massbalans är samma som ”grön el” som kunden köpt men kanske får kolkraftverk istället i eluttaget men leverantören har åtagit sig att köpa in motsvarande mängde förnyelsebar råvara. Samma sak gäller polyeten massbalans. I vår värld gynnar det förnyelsebara arbetet att även tillåta massbalans.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking er enige i at det er bra å erstatte fossile råvarer med fornybare råvarer i produksjonen. Nordisk Miljømerking gjør alltid produktspesifikke vurderinger i vår kriterieutvikling. I engangsartikler i kontakt med mat, der vi har et eget krav som sier at den svanemerkete engangsartikkelen i høy grad skal være biobasert, anses det viktig at det faktisk er biobasert innhold i produktet. En forbruker som står med et svanemerket produkt i hånden, der Nordisk Miljømerking i våre kriterier har sagt at produktet er biobasert, skal kunne stole på dette. I andre sammenhenger kan Nordisk Miljømerking støtte utvikling av mer biobaserte produkter ved bruk av massebalanse. I kriteriene for engangsartikler har Nordisk Miljømerking etter høring valgt å tillate massebalanse for plast som brukes som belegning på f.eks. kartong, men ikke for produkter som kun består av plast. Dette fordi vi anerkjenner at utfasing av fossile råvarer i kompliserte produksjonsprosesser vil ta tid, og da er bruk av massebalanse et steg i riktig retning.

4.2 Produktgruppeavgrensning

4.2.1 Hva kan svanemerkes?

Styropack

Vi ser en vækst indenfor e-handel af fødevarer, hvor opbevaring af fødevarer på korrekt vis er essentiel for at kunne levere en frisk fødevarer til forbrugeren – og undgå mindst mulig madspild. Derfor vurderer vi også at kategorien ”e-handels termokasser” (eller andet navn herfor) med fordel kan indgå i denne Svanemærkning.

Styropack (Synbra Group) har udviklet et 100% biobaseret skumplast materiale som er PLA baseret – som også kan industrielt komposteres (BioFoam®). Det kan dog også genbruges, som man i dag kender det fra EPS. Det er således et Cradle to Cradle certificeret materiale, hvilket netop angiver at materialet er egnet til genbrug (også). Derfor håber vi på, at BioFoam (E-PLA) vil kunne accepteres, også taget i

betragtning, at man i rapporten fra World Economic Forum og Ellen MacArthur Foundation "The New plastic Economy" har 3 indsatsområder ift Cirkulær Økonomi – hvoraf netop nr 3 "Decouple Plastics from Fossil Feedstock" er en af de "3 main ambitions". Se side 31 i The New Plastic Economy. Det vil derfor være naturligt at BioFoam® og PLA også kan indgå som et materiale, der kan svanemærkes. Kun på den måde kan vi sikre fortsat innovation indenfor området. Og vi synes, det er ærgerligt, hvis vi som en innovativ aktør på markedet for nye biobaserede materialer skal stilles dårligere, for netop at have udviklet et materiale som udover at kunne recycles – også kan bionedbrydes ved End-of-Life.

Set fra Styropacks synspunkt, vil det kunne gavne forbrugerne, hvis de bevidst kan vælge en emballage, som både er biobaseret og som kan genbruges (uanset at den også er bionedbrydelig), som man allerede i dag kender det fra EPS. Det vil hermed også kunne fremme innovationen af nye emballager til f.eks. det voksende Grab & Go marked – specielt indenfor sundere og økologiske fødevarer. Et område som vokser!

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for innspill til utvidelse av produktgruppen. Nordisk Miljømerking anser at dette er et spennende produkt, men at det ikke passer inn i produktgruppen "engangsartikler i kontakt med mat". Det er utifra beskrivelsen ikke et engangsprodukt og da vi også ser problemer med PLA i forhold til avfallshåndteringen vil ikke produktet inkluderes i produktgruppen. Se mer om vår holdning til PLA og komposterbar/nedbrytbar plast under O25. Innspillet om svanemerking av dette produktet vil bringes videre i organisasjonen ved diskusjoner om utvikling av nye produktgrupper og kriterier.

4.2.2 Hva kreves for å bli svanemerket?

Ingen kommentarer mottatt.

4.3 Kommentarer til de individuelle kravene

4.3.1 Krav kapittel 1.2 Beskrivelse av produkt og materialsammensetning

Det er kommet flere kommentarer på kravet om materialsammensetning i produktet, i hovedsak om mengden fossil plast som tillates og innblanding av uorganiske fyllstoffer i plast.

O1 Beskrivelse av produktet

Ingen kommentarer mottatt.

O2 Materialsammensetning

FTI

1.1 About the requirements and necessary definitions, O2 Material composition

Enligt kriterierna så får max 20 % av vikten innehålla oorganiska material. När det gäller kalk så är FTI:s rekommendation dock att kalk aldrig används i förpackningar av plast.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for kommentaren og har gjort endringer i kravet. Det er et mål med kriteriene at de svanemerkede produktene skal kunne materialgjenvinnes. Basert på høringskommentarer fra FTI og Grønt Punkt (se under) er kravet endret til at plast får ha en maks densitet på 0,995 g/ccm eller at det på annen måte kan dokumenteres at kravet ikke skaper problemer i flyt/synk-gjenvinningsprosesser.

Grønt Punkt Norge

I punkt 2 om materialsammensetning gis det anledning til inntil 20 % uorganiske fyllstoffer. En slik innblanding vil i praksis bety at emballasjen ikke materialgjenvinnes, siden densiteten endres. Dette vil vanskeliggjøre sortering i flyt/synk-sorteringsprosesser, og emballasjen blir sortert ut før gjenvinning.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Se svar gitt til FTI over.

Huhtamaki

10% limit of non-renewable raw-materials should be increased to 12%. There are foods like cold drinks and ice cream that require PE coating also to outside of the cup to prevent the softening of the cup because of the condensation of moisture. With minimum layers of PE the total amount of non-renewable would be depending on cup size 11-12%

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the suggestion for changes in the requirement. Nordic Ecolabelling's basic requirements in this criteria document is that the products must be mainly bio-based. Therefore a high level of bio-based materials is necessary. It will always be products that fall right below or right above the limit value no matter what the limit is set to. Nordic Ecolabelling wishes to stimulate the change from fossil plastic to biobased and will therefore not change the limit, but we have made adjustments in the requirement. It is allowed to use mass-balance for the bio-based plastic coating, meaning that for instance bio-based PE can be both 100 % bio-based or bio-based using mass-balance (mixing of fossil based and renewable raw materials in the beginning of the production process and allocating the renewable part to the finished product).

Fødevarestyrelsen

Genvindingsprocessen til fremstilling af genvundet plast skal være godkendt iht. forordning 282/2008 om materialer og genstande af genvundet plast bestemt til kontakt med fødevarer. I denne forordning skal der etableres en liste over godkendte genvindingsprocesser, der bl.a. skal indeholde genvindingsprocessens betegnelse, navn og adresse på indehaveren af godkendelsen, en kort beskrivelse af genvindingsprocessen og eventuelle betingelser med hensyn til, hvad den genvundne plast, der er fremstillet ved genvindingsprocessen, kan anvendes til (artikel 6, stk. 3 i forordning 282/2008). Den Europæiske

Fødevarer sikkerhetsautoritet, EFSA, vurderer genvindingsprosesser (link til EFSA side om plast), og EU Kommissjonen skal etablere listen i forordning 282/2008. Artikel 3 (krav), 9 (fællesskapsregister), 10 (offentlig kontrol) og 12 (dokumentation og registrering) i forordning 282/2008 finder først anvendelse, når listen over godkendte genvindingsprosesser er etablert. Der er derfor på nuværende tidspunkt ingen godkendte genvindingsprosesser, og det er endnu udelukkende kravene i forordning 1935/2004 om materialer og genstande bestemt til kontakt med fødevarer og evt. national lovgivning, der gælder.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for informasjon om regelverket for bruk av gjenvunnet plast i kontakt med mat. Nordisk Miljømerking har gjort presiseringer i kravet slik at det blir tydelig at det kun er plast som (en gang i framtiden) kommer fra produksjonsprosesser som er på listen over godkjente prosesser som kan inngå. Nordisk Miljømerking håper at listen over godkjente gjenvinningsprosesser snart blir publisert.

HP Rani Plast AB

Motsätter mig / oss förslaget på grund av följande kommentar: Återvunnen plast i kategorin för engångsartiklar för mat kan väl inte lämpa sig? Hur man man säkerställa återvunnen plasten är tillämplig för livsmedelskontakt, migration etc.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for innspill. Nordisk Miljømerking hadde forbud mot gjenvunnet plast i første generasjon av kriteriene pga usikkerheten knyttet til kjemikalier og helserisiko. Ved denne revisjonen har Nordisk Miljømerking vurdert at det er viktig å stimulere til økt gjenvinning og bruk av den gjenvunnete plasten og at ved å stille strenge krav om oppfyllelse av europeisk regelverk samt spesifikke kjemikaliekrav utover dette, vil sikre at produktet er trygt i bruk. Nordisk Miljømerking vil kreve at gjenvinningsprosessen er godkjent i henhold til forordning 282/2008, noe som på nåværende tidspunkt ikke vil være mulig å oppfylle, da det ennå ikke er publisert en liste over godkjente gjenvinningsprosesser.

Metsä Group

Metsä Board is a forerunner in manufacturing of sustainable lightweight paperboards. What sets our paperboards apart is their lightness combined with strength, which gives yield advantages. Development of lightweight paperboards having the same technical properties with less material is desirable from economic and ecological point of view.

Reducing material consumption should not prevent the possibility to fulfil the ecolabel criteria. With the 90% bio-based requirement a two sided barrier paper cup (e.g. cold cup) produced with lightweight paperboard may fail the criteria while a heavier paperboard with the same barriers can pass. This situation does not encourage to reduce the weight of products and the consumption of materials. As the amount of PE used in the basic barriers cannot be reduced without losing the technical barrier properties, the only option for reducing the weight of the article is by lightweight paperboard.

Based on the above the following modification (marked in bold) to the requirement is suggested:

*At least 90% by weight of the disposable article **or 90% of the thickness of the material** must be bio-based or made from recycled plastic.*

The recycled plastic must be approved under Regulation (EC) No 282/2008 on recycled plastic materials and articles intended to come into contact with foods.

*A maximum of 10% by weight of the disposable article **or 10% of the thickness of the material** may comprise nonrenewable materials. Coatings and adhesives are to be included in the material composition calculation. Other chemicals, such as printing inks and additives, should not be included.*

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the suggestion for change in the requirement. It is not Nordic Ecolabelling's wish to promote heavier products, but it will always be products that fall right below or right above the limit value no matter what the limit is set to. However, we have made adjustments in the requirement, see answer given to Huhtamaki.

POLYMERFRONT AB/FKUR Kunststoff GMBH

Very unclear about recycled material vs Renewable material;

It says, 90 % of renewable or recyclable material. Turning into a more fossil free environment, the main issue must be to replace oil based products.

- In Scandinavia the use of energy (heating) need waste for heating. It makes more sense in phasing out the fossil plastic and use the energy stored in plastic rather than recycling.

Also in a long term the GREEN material will be recycled and incinerated ,acting in such a way as a bio fuel.

It says " max 10 % must be of non renewable material"; recycled plastics today is mainly from fossil?? NOT CLEAR

This writing does not create a shift, since using recycled material is economically favourable , and will always be more attractive than using renewable. (since price is always lower)

Not clear if the recycled material is in house or post consumer recycled material. All converters use their in house material for cost issues.

Biodegradable plastic are almost always a mixture of Fossil based and renewable materials.

In your definition of biobased you write that fossil based biodegradable material is not accepted. For laminated paper you do not define the total amount of renewable material, or the plastic part.

The distinction should be more pronounced that when using biodegradable plastics the main issue is to compost the product. (or bio gas) Else it does not make sence, if no distinct technical advantages.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling wish to promote both bio-based plastics and reusing the plastic (fossil or bio-based) that are already in use. It is important to increase the utilization of plastic products to contribute to the circular economy and to reduce the need for virgin plastic. Burning with energy recovery is also an option, however this option is not the preferred option in the waste hierarchy or in the strategies from governments for a more circular economy. Nordic Ecolabelling therefore have a requirement that the product must be mainly bio-based plastic or comprise of recycled plastic. The limit of 10 % non-renewable material is therefore mainly for fossil based virgin plastic. Even if the recycled plastic also is fossil based it should not be counted as fossil based, but as recycled plastic.

The definition for recycled plastic follows the definition in ISO 14021, meaning that the recycled material either must be post-consumer or pre-consumer in according to the definitions in the ISO-standard. In house material (pre-consumer) used again at the same production site is therefore not considered as recycled. The definition for recycled was only in the list of Terms and definitions, but is now added to the requirement to make it more clear.

The total amount of renewable material for laminated paper is the same as for other products and must be 90 %. 10 % can then be fossil based.

Nordic Ecolabelling have chosen to not have a focus on the compostability of the plastic as this is not a good way to dispose the product today. Neither the composting facilities nor the bio gas production facilities wants bio-based plastic into their production as it causes problems for the equipment and the end-product, even if the bio-based plastic is compostable according to EN 13432. See also answers given under O25.

Scanfill AB

Motsätter mig / oss förslaget på grund av följande kommentar: Hej! Vi motsätter oss förslaget av den anledningen att förpackningsmaterial med mer än 20% oorganiskt fyllmedel inte har möjlighet att bli miljömärkt med Svanen. Vi ställer oss frågande till var siffran 20% kommer ifrån och varför den ska vara begränsande. Om det har att göra med hur marknaden ser ut och vilka material som finns att tillgå så kan vi informera att Scanfill AB marknadsför ett förpackningsmaterial baserat på 48% biobaserad polyeten och 52% oorganiskt fyllmedel. En nyligen genomförd LCA visar att detta material har stora miljövinster i jämförelse med oljebaserad polyeten. Det har dessutom stora fördelar i andra avseenden, på grund av det höga mineralinnehållet, som ger positiva sidoeffekter för miljön. Studier visar att krita är ett förnyelsebart mineral. Det produceras naturligt 2-3 gånger mer krita än vad vi använder årligen i världen. Därför anses den vara förnyelsebar på kort sikt. Se nedan rapport! http://www.ima-europe.eu/sites/ima-europe.eu/files/publications/Renewability%20short%20statement_FINAL.PDF

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for innspillet. Nordisk Miljømerking anser at økt materialgjenvinning er viktig, og muligheter for materialgjenvinning av produktet er

særlig viktig i en produktgruppe som genererer mye avfall. Nordisk Miljømerking anser derfor at produktet både skal være basert på fornybare råvarer og kunne materialgjenvinnes, noe som er årsaken til at vi heller ikke ønsker å merke plastprodukter i PLA. Dette er et syn som også har fått støtte fra myndighetene, eksempelvis Miljødirektoratet og Miljøstyrelsen. Nordisk Miljømerking har også vært i kontakt med Grønt Punkt og FTI basert på deres mottatte høringsvar og kravet er nå endret fra å begrense uorganiske fyllstoffer med en spesifikk grense til at plasten får ha en maks densitet eller at det på annen måte kan dokumenteres at plasten vil gå til materialgjenvinning og ikke utsorteres i prosessen. Dette for å sikre at plasten flyter og ikke synker i gjenvinningsanleggene. Nordisk Miljømerking håper at gjenvinningssystemene vil utvikle seg slik at de bedre kan håndtere de ulike plastproduktene som er på markedet, men Nordisk Miljømerking må forholde seg til de gjenvinningssystemene som finnes per i dag.

Skogsindustrierna

Det er otydlig beskrevet hur andelen biobaserade respektive andelen icke-förnybara material ska beräknas. Det framgår inte tydligt vad som ska sättas i täljare respektive nämnare för att beräkna andelar i artikeln.

Det måste framgå att beräkningen ska göras på torrtänt.

Kravet på minst 90 % förnybara råvaror på viktbasis är alltför högt. Pappersmaterial med låg ytvikt, vilket man strävar efter av resurseffektivitetsskäl, kommer att få svårt att klara denna nivå. Vidare krävs tillsatser av fyllmedel för att få efterfrågad funktion och utformning vilket kan resultera i att en artikel som tillverkats med hög resurseffektivitet, får en låg biobaserad andel i förhållande till totala vikten.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for kommentaren. Beregningen skal gjøres på det ferdige produktet, altså engangsartikkelen, og Nordisk Miljømerking anser derfor at det ikke er nødvendig å angi at det skal gjøres på tørr basis. Kravet til minimum 90 % fornybart materiale er ikke endret etter høring. Det er ikke Nordisk Miljømerkings ønske å fremme tyngre produkter, og det har blitt jobbet med måter å håndtere dette på, men det har vært vanskelig å finne en løsning. Det vil alltid være produkter som faller rett under grensen uansett hvor den settes. Det er også viktig for Nordisk Miljømerking å stimulere til at fossil plast som brukes som belegning byttes ut med biobaserte alternativer. Grensen på 90 vekt-% vil bidra til dette. Det presiseres også at fyllmidler i papir ikke skal tas med i beregningen slik at papir, kartong etc regnes som fornybart.

Stora Enso Oyj

This requirement of 90% favors heavier products which is not in line with efficient use of resources (e.g. board structure PE12+330+PE15 comply with O2 and board structure PE12+170+PE15 does not comply.) Therefore our suggestion is either lower the limit value of 90% to 75%.

Criteria document, O2, comment: "Inorganic filler* should not be counted in the proportion of non-renewable materials, but there must be no more than 20% filler by weight in plastic". Our suggestion: Plastic should be replaced by disposable article.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the suggestion to changes in the requirement. Nordic Ecolabelling do not wish to lower the limit, but have made changes in the requirement. See also answer given to Huhtamaki and Metsä Board above for the changes and justification.

The requirement for inorganic fillers in plastic has now been changed as 20 % fillers will make the product not possible to materially recover. It is also stated that the requirement for inorganic fillers only applies to products made of pure plastic and not coating, as the coating are not sent to material recovery today, but burned.

03 PVC og PVDC

Ingen kommentarer

4.3.2 Krav kapittel 2.1 Masse, papir, kartong og papp

04 Masse

Metsä Group

The type of pulp produced in non-integrated CTMP mills is missing from both the 'Paper Products – Basic Module' and the consultation proposal v4.0 on 'Disposables for food'.

A stand-alone CTMP mill that is not sharing energy production, chemical recovery, wood handling and wastewater treatment plant with a pulp or paper mill, produces significantly more NO_x emissions per product tonne than an integrated CTMP mill. Total heat energy requirement can be 1,5 times higher in a non-integrated mill, which is reflected directly to NO_x emissions. The choice of fuel for energy production also affects NO_x emissions. Biomass is a natural and environmentally sound choice of fuel for a stand-alone mill, because bark is coming with raw material wood and utilized for energy on site. With biomass fuel, however, more NO_x is typically emitted per unit of energy compared to using natural gas. For example, one particular biopowerplant of a certain BCTMP type mill, supplies all the heat energy for the mill site (including all utilities), emitting about 0,6 kgNO_x/t of CTMP pulp.

In addition, there may be cross-media effects between NO_x and emissions to natural bodies of water in a non-integrated mill utilizing highly closed water circuits and chemical recovery. The BCTMP mill in question utilizes an evaporation technique in the process water treatment and combusts the evaporation concentrate in a stand-alone recovery unit in order to recover the impregnation chemicals. The recovery unit alone increases the NO_x emissions of the mill by about 0,2-0,25 kgNO_x/t, but simultaneously decreases the COD emissions to watercourse significantly. With energy production included, the total NO_x emissions from the mill are around 0,8 kgNO_x/t.

Therefore we propose to amend the table on p. 10 as follows:

	Reference values emission (kg/tonne pulp)			
	COD	P	S	NOx
NSSC	8	0,02	0,4	1,5
Non-integrated CTMP	15	0,01	0,2	1

The reference values for dried non-integrated CTMP is for electricity 2000 kWh/tonne pulp and for fuel 1500 kWh/tonne pulp.

Nordic Ecolabelling's answer

Nordic Ecolabelling thanks for the suggested changes in the requirement. The reference values for CTMP is in the Basic Module, which also have higher values for dried CTMP than undried CTMP. We will therefore not add special CTMP-values in the criteria for disposables. The Basic Module will soon be revised and your answer will be considered in this work.

Miljøstyrelsen

Kriterierne henviser til Svanens basiskrav modul 2 eller senere. De inneholder ikke derudover – som for tr e, finer og bambus – krav om, hvor stor en del af indholdet af tr efibre, der skal hidr erer fra certificeret skovbrug. MST finder, at det ville v ere hensigtsm essigt, om kravene til fibermaterialets herkomst i papirprodukter matcher kravet til fibermaterialets herkomst i tr e, finer og bambus, jf. afsnit 7.3.2. Det vil bl.a. betyde, at minimum 70 pct. af fibermaterialet hidr erer fra skovbrug, der er certificeret efter ordningerne FSC eller PEFC og at hele af indholdet skal v ere d ekket af en sporbarhedscertificering under FSC eller PEFC. Ved alene at henvide til basiskravet i modul 2 sikres i MST's l esning af kravet kun en minimumsandel p a 30 pct. (Kommentaren omhandler ogs a O5).

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking har n a innf ort et eget krav til sertifisert trer avare i kriteriene, slik at det ikke lenger henvises til Basismodulen for dette kravet. Det er innf ort krav om sertifisering p a 50 % basert p a v ar erfaring med bransjen og hva som er mulig  a oppn a. Dette vil v ere i tr ad med Nordisk Miljømerkings andre papirkriterier. Et krav p a 70 % anses for vanskelig  a oppfylle p a n av erende tidspunkt, men vil bli vurdert igjen p a nytt ved senere revisjoner.

05 Papir, kartong og papp

Konos GmbH

What we cannot reach, is this requirement:

Table 1: Reference values for energy and requirement limits for CO₂

	Energy – reference values (kWh/tonne paper/paperboard/cardboard)	
	Fuel	Electricity
Filter paper for coffee/tea	1600	700

Also very ambitious values:

Table 2: Reference values for COD, P, S and NO_x

	Reference values (kg/tonne paper/paperboard/cardboard)			
	COD	P	S	NO _x
Filter paper for coffee/tea	1.0	0.01	0.2	0.4

Otherwise I see in the proposal no major changes or problems which we could not comply.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the comment and have looked at the suggested values and calculations again. The calculations show that the requirements are strict, and we have therefore adjusted some of the reference values. The reference values for fuel are raised from 1600 to 1700 kWh/ton, COD from 1 to 1,3 kg/ton and NO_x from 0,4 to 0,5 kg/ton.

Stora Enso Oyj

Current criteria state different (more strict) requirements for paper and board intermediates not included in the scope of basic modules (e.g. cupboard). Our suggestion: Requirements for all products containing same raw material base shall be equal.

Criteria document, O5, comment: Table 2 reference values should be checked, especially COD and NO_x values are tight. Our suggestion: COD 2.0 and NO_x 0.7.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling always have product specific requirements, and therefore the requirements will not be equal. If there is possibilities to differentiate between different kind of products, there will also be different (and more strict) requirement levels. In that way Nordic Ecolabelling will make sure to label the products and production sites with the best environmental performance.

However, based on your comments we have adjusted the values for COD from 1,5 to 2 kg/ton, the NO_x from 0,6 to 0,7 kg/ton.

O6 Fett-tett papir

Ingen kommentarer.

O7 Optisk blekemiddel

Skogsindustrierna

Skogsindustrierna motsätter sig förbudet att använda optiska vitmedel i produktionen. Kraven som ställs avseende kemikalier måste vara vetenskapligt väl underbyggda och baseras på riskbedömning. När det gäller optiska vitmedel finns det idag ingen enhetlig bedömning i forskarvärlden.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking ønsker å begrense bruken av kjemikalier som kan gi miljø-og helseproblemer og anser at bruk av optiske blekemidler ikke er nødvendig å bruke. I EUs dokument for offentlig innkjøp av papir beskrives optiske blekemidler som stoffer som kan gi allergi, er giftige og tungt nedbrytbare i vannmiljøer. Optiske blekemidler er også forbudt i andre miljømerkeordninger som Blaue Engel.

Metsä Group

What is the total ban of optical brighteners based on as there is no such ban in EU legislation? For example according to BfR XXXVI OBAs can be used as long as they do not migrate to the foodstuff. According to FDA OBAs can be used in certain amounts, limitations depending on food types that would be packed into the material. Metsä Group suggests the requirement to be modified to be in line with BfR XXXVI.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling have stronger requirements than the legislation and in general there is a wish to reduce chemicals that are not necessary to use and that can have problematic properties for the environment and health. In EU's document for public procurement for paper optical brighteners are described as having *"impacts on human health and the environment, especially aquatic, as they are difficult to break down, both in water purification systems and biologically in aquatic systems"*. It also states that they may cause allergic reactions to people and are toxic to aquatic life as they are not biodegradable. Other environmental labels, like the Blaue Engel, also have a ban against optical brighteners.

4.3.3 Krav kapittel 2.2 Andre fornybare råvarer

O8 Heltre, finer og bambus

Miljøstyrelsen

Miljøstyrelsen kan overordnet støtte kravet om at materialer, der stammer fra skovdrift, skal minimum 70 % FSC/PEFC stamme fra certificeret skov, og at den resterende del skal være dækket af en FSC controlled wood CoC eller en PEFC controlled source CoC.

MST skal samtidig gøre opmærksom på, at det forekommer uklart hvordan disse krav forholder sig til genbrugstræ. Taget for pålydende vil 70 % kravet (dokumenterbar oprindelse i en certificeret skov) også skulle gælde genbrugstræ.

Miljøstyrelsen er dog prinsipielt ikke enig i Nordisk Miljømærknings overordnede skovkrav fsva. listen over udelukkede trærarter.

Miljøstyrelsen har i anden sammenheng (Nordisk Miljømærknings høring af rammekrav til skovcertificering og træ) afgivet detaljerede høringssvar til Nordisk Miljømærknings krav til træ- og papirprodukter (4. juni 2015).

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for støtten til kravet om sertifisert råvare. Det er ikke tillatt å anvende resirkulerte treråvarer til produksjon av svanemerkete engangsartikler og det nevnes derfor ikke i kravet. Nordisk Miljømerking er kjent med Miljøstyrelsens holdning til våre skogkrav, herunder trelisten. Nordisk Miljømerking anerkjenner at det er ulike holdninger til vår valgte måte å beskytte spesielt utsatte trearter og områder på, men anser at det ikke er aktuelt å endre dette på nåværende tidspunkt. Arter på trelisten er basert på internasjonale lister som CITES og IUCNs rødlistor og vokser i sårbare områder som er viktige både for det biologiske mangfoldet og klimaet.

O9 Landbruksråvarer inkludert palmeolje, soya og sukkerrør

Braskem

Braskem supports the criteria for Engangsartikler i kontakt med mat / Disposables for food, particularly Article 9: Agricultural raw materials including palm oil, soy and sugar cane. Braskem produces a bio-PE derived from sugarcane which is also recyclable. It acts as a drop in, and various grades fall between 88-99% renewable content.

Braskem supports the criteria which apply for sugarcane for bio-based polymers (certification by Bonsucro, CoC and purchasing authentication). Bonsucro is undergoing re-certification under the European Union's RED II Directive, and we hope that this is completed in the coming days. Failure to do so would cause problems with this certification scheme.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the support to the new criteria and the requirement for sustainable raw materials. Luckily, the Bonsucro standard is now re-approved in the EU-RED Directive so then it will not be a problem with this standard in the coming years.

Elopak

Legger merke til at dere spesifiserer i høringsbrevet at dere ikke vil akseptere massebalansemetoden for biobasert plast. Dette kommer ikke tydelig frem i kriteriene, da jeg leser kapittel 2.2 – O9 som at man faktisk aksepterer massebalanse for landbruksråvarer og biobaserte polymerer. Jeg finner ikke noe i kriteriene som omhandler biobaserte polymerer og definerer at massebalanse ikke kan brukes.

Jeg ville kanskje foreslå at dere endrer overskriften på kapittel 2.2 – O9 dersom det er ment at kapitlet skal omhandle plast og polymerer fra fornybare råvarer. Med dagens utvikling kommer det stadig nye alternativ utenfor begrepet «landbruksråvarer», slik

som f.eks biprodukter fra masse- og papirproduksjon (tallolje), brukt frityrolje, avfall fra slakterier etc.

I forhold til sporbarheten, så skjønner jeg argumentet deres, men kanskje det er en bedre ide å være spesifikk på hva man ikke ønsker, fremfor å gå generisk mot massebalanse som prinsipp. I mange tilfeller har man veldig god sporbarhet og til og med physical segregation av råvarer helt frem til polymerprodusenten (evt leddet før), som bruker materialet i massebalanse ettersom det ikke er stor nok etterspørsel i markedet enda til å dedikere en hel produksjonslinje til kun biobaserte råvarer. Dersom man er trygg på råvarene som brukes tidlig i verdikjeden, vil vi argumentere for at miljøeffekten er minst like stor. Det er heller ikke er noen forskjell på de fysiske egenskapene til platen (eller utfordringer for matvarekontakt) i forhold til hvilken råvare den er produsert av.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for innspill og forslag til endringer i krav og overskrift. Først ønsker Nordisk Miljømerking å oppklare en misforståelse når det gjelder bruk av begrepet massebalanse. Det vi i høringsbrevet ikke ønsket å tillatte var blanding av fossil og fornybar råvare i produksjonsprosessen med matematisk allokering av den fornybare råvaren til det ferdige produktet basert på mengden innkjøpt fornybar råvare i starten av prosessen. I engangsartikler i kontakt med mat, der vi har et eget krav som sier at den svanemerkete engangsartikkelen i høy grad skal være biobasert, anses det viktig at det faktisk er biobasert innhold i produktet. Dette er viktig for vår troverdighet og kommunikasjon ut til forbruker.

Massebalanse ved innkjøp av sertifisert og ikke-sertifisert fornybar råvare, f.eks. sukkerrør er derfor et separat anliggende fra massebalansen beskrevet over og i O9. Her godtar vi massebalanse basert på de gjeldende reglene for dette innenfor det enkelte sertifiseringssystem.

Samtidig anerkjenner Nordisk Miljømerking initiativene til å erstatte fossil råvare med fornybar råvare. Etter høring er kravet til massebalanse (blanding av fossil og fornybar råvare) endret ved at det vil være tillatt å bruke massebalanse for plast som brukes som belegning, men ikke for produkter som kun består av plast. Dette fordi vi anerkjenner at utfasing av fossile råvarer i kompliserte produksjonsprosesser vil ta tid, og da er bruk av massebalanse et steg i riktig retning.

Miljøstyrelsen

Miljøstyrelsen er enig i tilgangen til råvarekrav til bio-baserte polymerer, herunder accepten av RSPO og RTRS sertifiseringssystemer. I forbindelse med soya finnes det også andre sertifiseringsordninger (fx Proterra), der generelt nyder anerkendelse (<http://proterrafoundation.org> og <http://soyscorecard.panda.org/recommendations-companies>).

I forbindelse med soya peger Miljøstyrelsen på, at et krav om minimum masse balance kan være for høyt et krav på nåværende tidspunkt. Nordisk Miljømerking bør overveje at acceptere kreditmetoden fx i en overgangsperiode på to år, med henblik på at revidere kravet, hvis sertifisering av soya øges, som det forventes (situationen var den samme for sertifisering av palmeolie for ganske få år siden).

Miljøstyrelsen har ikke detaljert kendskab til Bonsucro systemet, men bemærker, at der er tale om et Roundtable på linje med RSPO og RTRS.

Endelig savner Miljøstyrelsen en beskrivelse af, hvilke andre landbrugsråvarer som Nordisk Miljømærkning har i tankerne, når der sidst i baggrundsdokumentet til krav O9 står, at krav til andre råvarer er lempet, bl.a. fordi de miljømæssige udfordringer med disse råvarer er mindre end med fx palmeolie og soya. Sidstnævnte udsagn kunne evt. tilføjes en reference.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for støtten til krav om sertifisert råvare for soya og palmeolie. Nordisk Miljømerking har ikke vurdert ProTerra, men vil gjøre det dersom det blir aktuelt i en søknadsprosess. Etter høring er imidlertid kravet endret. Nordisk Miljømerking kjenner på nåværende tidspunkt ikke til at det anvendes soya eller palmeolie som råvare til å produsere bioplast som brukes i rene plastprodukter, f.eks. en plastkopp eller en frysepose i plast, og stiller et forbud. Dette er i tråd med Nordisk Miljømerkings generelle holdning til disse råvarene, som sier at kravene skal være så strenge som mulig basert på den enkelte situasjon (anvendelse, hvilke alternativer finnes etc.) i det aktuelle kriteriedokument. Forbudet vil ikke ha noen store konsekvenser per nå. For plast som brukes til belegning vil vi godkjenne at plasten er biobasert ut i fra massebalanse (se svar over gitt til Elopak angående massebalanse). Her kan det være mer aktuelt å bruke disse råvarene, og Nordisk Miljømerking anser at et forbud her kan gjøre det for vanskelig. Derfor tillates palmeolie og soyaolie og det stilles krav om sertifisering. Nordisk Miljømerking vil beholde kravet om minimum massebalanse for soya.

Når det gjelder hvilke andre råvarer som kan være aktuelle har Nordisk Miljømerking innført tekst om dette i bakgrunnsdokumentet.

Stora Enso Oyj

If the product contains more than 5% by weight sugar cane based biopolymers, sugar cane must be Bonsucro certified. Currently this is impossible requirement to comply due to the fact that only a small part of sugar cane producers are certified. Sugar cane comes from many small producers and therefore it is impossible to get comprehensive documentation of all purchases. Our suggestion is to delete the whole requirement.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling have support for this requirement from producer of biobased plastic made from sugarcane and therefore considers that this is an achievable requirement. Nordic Ecolabelling considers it important that the renewable raw materials used in the production also are sustainable. However, the requirement is changed so that it now applies only to products which consists of only plastic and not to biobased plastic used as coating.

O10 Genetisk modifiserte råvarer

Fødevarestyrelsen

Det er uklart om O10, Genetisk Modificeret råvarer, udelukker en potentiel mulig produktion af polymerer i indesluttede systemer fx via GM bakterier eller GM enzymer på konventionelle råvarer. Det kan præciseres, at dette ikke er tilfældet. Det

vil være samme tilgang til GM baserede enzymer i miljømerkede vaske- og rengøringsmidler.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for innspillet og har nå presisert at GM anvendt i lukkede systemer er tillatt.

Stora Enso Oyj

First two sentences seem to repeal each other, first one allows to use GMO and the latter one prohibits that. Please clarify the meaning. If the use of genetically modified acricultural raw materials is prohibited it should be enough to get a confirmation from the biopolymer manufacturer without having any mass balance system. Our suggestion: The use of genetically modified agricultural raw materials is prohibited if the bio-based polymer makes up more than 10% of the product by weight.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the suggested change. Nordic Ecolabelling will remove the possibility to allow mass balance in the documentation and forbid GMO as suggested.

O11 Energi – biobaserte polymerer

POLYMERFRONT AB/FKUR Kunststoff GMBH

How is 50 MJ/Kg motivated ? Does it also include if the energy is renewable? (80 MJ/Kg renewable worse than 50 MJ/KG fossil?)

Nordic Ecolabelling's comment

The limit of 50 MJ/kg is based on the work done in the first generation of the criteria and the background is stated there. However, a summary of the background from the first generation is now also in the background document to this version. The limit has not been changed. The requirement clearly states that both renewable and fossil energy must be included in the calculations. Nordic Ecolabelling believes that the most important issue when it comes to energy and climate is a reduction in the energy used, whether it is renewable or fossil. A more effective production is the ultimate goal. Then the energy source is also relevant. However, it is often very difficult for Nordic Ecolabelling to affect what kind of energy sources that are available and the possibilities for changing the energy source for the spesific production. When we see a clear possibility to affect energy source and climate we will set requierements to this, but in these criteria we find that difficult. However, it is a very relevant issue, and Nordic Ecolabelling will consider this again in future revisions of the criteria.

Stora Enso Oyj

Currently biopolymer suppliers are not certified according to ISO 50001 standard. The limit for energy consumed in the production of bio-based polymers must be 110 MJ/kg polymer as it is now.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the suggested change. Nordic Ecolabelling are aware that the prevalence of certification according to ISO 50001 is limited for now, but

think that it is good that the requirement offers some flexibility, either certification or fulfilment of the limit for energy use. Currently, it is possible for some bio-based polymers to fulfil the limit of 50 MJ/kg polymer, and Nordic Ecolabelling will therefore not change the requirement.

4.3.4 Krav kapittel 2.3 Kjemikalier

Forbrugerrådet tænk

Forbrugerrådet tænk bakker op om alle de foreslåede spesifikke krav til indhold af kemikalier. Vi vil dog opfordre til også at undersøge, om det ikke også vil være relevant at indføre et krav til brug og indhold af pesticider/biocider i emballager af pap og papir.

Derudover vil vi opfordre til at MMD overvejer, hvordan mistænkt hormonforstyrrende stoffer andre end dem der står på EU's liste kan medtages i kravene. Listen er fra 2007.

Et eksempel er BHT, der er mistænkt for at være hormonforstyrrende. Stoffet er ikke på EU's liste over stoffer, der er mistænkt for at være hormonforstyrrende og derfor ikke omfattet af forslaget til krav.

Men BHT er anført på ChemSecs SIN.LIST 2.0 som mistænkt hormonforstyrrende, og har vist negative effekter i dyreforsøg. Ifølge Fødevarestyrelsen må BHT – ligesom BHA, der er på EU's liste over hormonforstyrrende stoffer – anvendes som additiv i plast.

Vi kender ikke omfanget af denne anvendelse.

Angående kravene til brugen af recirkuleret plast er fuld sporbarhed af plasten at foretrække. Recirkuleret plast kan umiddelbart tænkes at være forurennet med mange forskellige stoffer afhængig af oprindelse.

<http://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2014/12/978-87-93283-30-5.pdf> Vi vil derudover opfordre til en vurdering af, om der er andre stoffer, der bør stilles spesifikke krav til udover styren, BPA og ftalater. Det kunne f.eks. være andre bisphenoler, mistænkt hormonforstyrrende UV-filtre eller lignende.

Nordisk Miljømerkings kommentar:

Nordisk Miljømerking takker for støtte til de foreslåtte kjemikaliekravene. Det stilles kjemikaliekrav til produksjon av papp og papir i Nordisk Miljømerkings Kjemikalie modul for papirprodukter. Der stilles det utover generelle kjemikaliekrav, spesifikt krav om at biocider ikke skal være bioakkumulerende. Biocider brukes for å hindre vekst av mikroorganismer i produksjonsprosessen, og kan vanskelig unngås helt. Et krav om bioakkumulering vil allikevel begrense hvilke biocider som kan anvendes. Nordisk Miljømerking vil ikke innføre egne krav til biocider i kriteriene for engangsartikler, men vil ta med innspillet i neste revisjon av Kjemikalie modulen og følge med på arbeidet som gjøres i EU rundt biocider i matkontaktmaterialer.

Nordisk Miljømerking er enig i at det er viktig å stille krav til hormonforstyrrende og mistenkt hormonforstyrrende stoffer og takker for forslag om å inkludere blant annet BHT. Det er imidlertid utfordrende med disse stoffene da det ennå ikke fins en offisiell klassifisering. Fram til dette er på plass, velger Nordisk Miljømerking i all hovedsak å henvise til EU's liste over hormonforstyrrende stoffer. Det kan imidlertid være aktuelt å stille forbud til enkeltstoffer eller grupper av stoffer dersom det er

relevant i den aktuelle produktgruppen. I tillegg til å være mistenkt hormonforstyrrende er BHT på veiledende liste til selvklassifisering med blant annet CMR-egenskaper og miljøskadelig, og Nordisk Miljømerking er enig i at det er ønskelig å begrense dette stoffet. Nordisk Miljømerking har sett på ChemSecs SIN.LIST for matvarekontakt igjen og registrerer at BHT står oppført på denne listen. Basert på at dette er et relevant kjemikalie i matkontaktmaterialer vil Nordisk Miljømerking innføre BHT på listen over forbudte stoffer.

Når det gjelder andre stoffer som det kan stilles krav til utover styren, BPA og ftalater, har Nordisk Miljømerking tatt en ny gjennomgang av blant annet SIN.LIST for matvarekontakt. Der står også andre bisfenoler enn Bisfenol A oppført. Nordisk Miljømerking har derfor innført et forbud mot bisfenoler A, F og S på forbudslisten. Når det gjelder resirkulert plast anser Nordisk Miljømerking at regelverket for å godkjenne resirkuleringsprosesser (forordning 282/2008) vil sørge for at det er sporbarhet på platen og at den holder en kvalitet som er OK i henhold til matvarekontakt. I tillegg stiller Nordisk Miljømerking ekstra kjemikaliekrav utover dette regelverket.

O12 Kjemiske produkter – klassifisering og O13 Klassifisering av inngående stoffer

Ingen kommentarer

O14 Kjemiske stoffer – forbudsliste

Food Packaging Forum

The criteria include a prohibition list of chemical substances which must not be ingoing substances (Section 2.3, 014). We support this list but wish to stress that some substances on the Candidate List are nevertheless authorized for use in food contact plastics under EU 10/2011². There fore, we recommend including in the criteria, that no SVHC may be used, regardless of their authorization for use in plastics food contact materials. We stress that this point should be reinforced for additives especially due to the high probability of migration into food, and subsequent consumer exposure. We recommend applying this prohibition also to SVHC which are authorized as monomers ("starting substances") in EU 10/2011⁸.

Further, we recommend specifying "Phthalates" in the prohibition list. Which phthalates are exactly meant? Without specification, this could be understood to also include polyethylene terephthalate (PET). In our view, the use of ortho-phthalates (including ortho-phthalic acid) should be prohibited based on the available toxicological evidence.⁹

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the support for a prohibition list. Nordic Ecolabelling will add as an explanatory note in the requirement for food contact, O25 (O24 in the consultation proposal) that the requirements in the criteria document are superior to the requirements in 10/2012.

Nordic Ecolabelling have also specified that PET is not forbidden.

⁸ Geueke, 8., et al. (2014). "Food contact substances and chemicals of concern: a comparison of inventories." *Food Additives & Contaminants: Part A* 31(8): 1438-1450.

⁹ Mariana et al. 2016 The effects of phthalates in the cardiovascular and reproductive systems: A review <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/27424259>

Kemikalieinspektionen

Kraven på att kemiska produkter inte ska innehålla ämnen på kandidatlistan är bra men eftersom kandidatlistan uppdateras två gånger per år finns det ett behov av versionshantering. I formulären kopplat till kriterierna bör frågan om det finns några ämnen på kandidatlistan kompletteras med ett damm för att förtydliga mot vilken version av kandidatlistan som kontrollen är genomförd.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for støtten til kravet. Nordisk Miljømerking vil ikke innføre en slik formulering i kravet, men vil påpeke at det alltid er den seneste oppdaterte listen som gjelder. En søker skal forholde seg til den versjonen av lista som gjelder ved søknadstidspunktet og i søknadsbehandlingsperioden. Det er alltid lisensinnehavers ansvar å oppfylle kravene i hele lisensens gyldighetstid. Ved endringer i listen som får konsekvenser for tidligere gitte lisenser vil Nordisk Miljømerking følge opp dette.

Skogsindustrierna

För kemikalier finns en förbudslista. Denna grundar sig på inneboende egenskaper och inte på riskbedömning. Enligt kriterierna får substanser på kandidatlistan, SVHC, inte ingå i kemiska produkter som används vid produktion eller konvertering av engångsartikeln.

Detta exkluderar i princip all wellpapp (pizzalådor för take away omfattas av Svanenkraven) eftersom man använder små mängder Borax i stärkelselimmet för well-tillverkning. Borax finns på SVHC-listan. Dessa krav i REACH är inget problem eftersom de har en gräns på 0.1%, vilken wellpapp klarar. Om kemikaliemyndigheten anser att 0.1 % i färdig produkt är en rimlig nivå för att minimera risk för människor och miljö, är det märkligt att Svanen gör en annan bedömning.

Borax är dessutom utvärderad och godkänd för material i kontakt med livsmedel utan restriktioner eftersom den inte migrerar till mat. Det betyder att produkterna uppfyller kraven i kemikalielagstiftningen och den strikta lagstiftningen för material i kontakt med livsmedel men kan inte Svanenmärkas.

För att Svanen ska ha hög trovärdighet måste det finnas en samstämmighet med relevant lagstiftning.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking stiller ikke krav basert på risikovurderinger, men ønsker en generell utfasing og forbud mot kjemikalier med problematiske helse- og/eller miljøegenskaper. Bruk av Borax er i så henseende problematisk selv om det er godkjent til matkontakt. Nordisk Miljømerking vil alltid stille strengere krav enn myndighetene der det er mulig. Det er selve poenget med en miljømerking. Derfor vil ikke myndighetenes risikovurderinger eller regelverk alltid være nok, og Nordisk Miljømerking stiller strengere krav. Det fins muligheter for å lage f.eks. pizzabokser for take away i vanlig papp og ikke wellpapp. Nordisk Miljømerking anser derfor at det ikke er relevant å endre kravet.

O15 Aroma, smakstilsetninger og parfyme

Fødevarestyrelsen

Det er ikke helt klart, hvad forskjellen er på aromas og flavourings.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for kommentaren. Aroma knyttes ofte til lukt, mens flavourings (smakstilsetninger på norsk) er knyttet til smak.

O16 Lim – innhold av kjemiske stoffer

Ingen kommentarer

O17 Belegninger og impregneringer

Greenway og Pacovis

Greenway og Pacovis har avlevert høringssvar angående O17. Deres høringssvar til O17 er også knyttet til mer generelle betraktninger angående kriteriene. Det henvises derfor til Generelle kommentarer for høringssvar og kommentar fra Nordisk Miljømerking.

Metsä Group

The requirement should be clarified to state that it does not apply to the pigment coating of paperboard (e.g. kaolin, calcium carbonate). For these chemicals the compliance according to the Nordic Ecolabelling of Paper Products – Chemical Module should be sufficient and no additional declaration required.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the suggested change, but will not make changes in the requirement. It is clearly stated in the requirement that it applies to chromium, fluorine and silicone and therefore we do not see that it is necessary to point out that pigment coating is okay.

O18 Fargestoffer for trykk og innfarging

Metsä Group

The requirement should be modified to separate dyes added during manufacturing of paperboard from dyes/colors used in plastic coating and printing. According to BfR XXXVI dyes (excluding azo dyes) may be used for dyeing paper and board intended for consumer goods in contact with foodstuffs, as long as they do not migrate to the foodstuffs. Compliance according to BfR XXXVI and the Nordic Ecolabelling of Paper Products – Chemical Module should be sufficient to ensure the safety of colorants used in the manufacturing of paperboard.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the suggested change in the requirement. Nordic Ecolabelling wants in general to reduce the use of problematic chemicals and therefore have stricter requirements than the government and different recommendations. Therefore Nordic Ecolabelling do not believe that following recommendations is enough, but that they should be complemented with more strict requirements. The requirement also applies to dyes/colours used after the

manufacturing of paperboard, for instance printing on the final product. Therefore it is not enough to refer only to the Chemical module in the requirement.

O19 Kjemikalier til kaffe-og tefilter

Ingen kommentarer

O20 Additiver til plast

ELiSANA

I represent ELiSANA, the European Light Stabilisers and Anti-oxidants Association. We recently read that the draft criteria for the Nordic ecolabel 'Disposables for food' shall be updated and checked the document on your website. We would like to make the following comments, in the spirit of positive contribution.

Antioxidants and UV light stabilisers are organic additives that enhance the performance, safety and durability of finished articles. They are indispensable to everyday items like cars and building materials - which need to retain performance and safety over many years whilst withstanding the wear and tear that comes with exposure to high temperatures, direct sunlight, wind and rain. Both antioxidants and UV light stabilisers are used in the manufacture of plastic and rubber components.

The criteria you are proposing include the future ban of substances bearing H 317 'May cause an allergic skin reaction'. This specific criterion will hit several plastic additives, without any consideration of their use. We would respectfully argue that this intended ban is non-justified, as:

- Customers and downstream users get all the relevant and comprehensive information on the substances they use via the Safety Data Sheets they receive. They can therefore manipulate these substances without any concerns.
- Based on our information and experience the additives in the final articles do not pose any risk to consumers.
- Regulation EU 10-2011 already regulates the use of plastics Intended to come into Contact with Food. The property "may cause an allergic skin reaction" is not a criterion for a ban or a limit for the use of an additive in food contact materials.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the comment. Nordic Ecolabelling will generally work to reduce the use of chemicals with problematic properties for the environment and/or health. Therefore our requirements are seldom based on risk assessments, and we also have stricter requirements than the governments and regulations. Otherwise Nordic Ecolabelling would not fulfil the mission of guiding consumers to a good environmental choice. Nordic Ecolabelling recognise that the use of antioxidants and UV light stabilisers are important in for instance cars and building materials as you write. However, the disposables that Nordic Ecolabelling are labelling will not have a long life-span, and therefore the use of such additives are less relevant than for more durable products. Therefore Nordic Ecolabelling will not change the requirement.

Fødevarerstyrelsen

Vi vil foreslå, at det tilføjes her, at additiver anvendt i plast fremstillingen også skal være i overensstemmelse med forordning 10/2011 om plastmaterialer og -genstande bestemt til kontakt med fødevarer. Alt efter deres funktion i plasten, må

visse typer af additiver kun tilsættes plasten, hvis de står opført på listen i forordning 10/2011. Det drejer sig bl.a. om antioxidanter, fyldstoffer, blødgørere og slipmidler.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for forslaget. Da det er et generelt krav i kriteriene om at forordning 10/2011 skal oppfylles, vil det ikke bli spesifisert ytterligere i dette kravet.

O21 Restmonomer i plast

Kemikalieinspektionen

Kravet på ett maximalt innehåll av restmonomerer med CMR-egenskaper är bra. Haltgränsen på 100 ppm verkar rimlig i förhållande till de krav som ställs på kemiska produkter men kan på sikt skärpas för ämnen med tröskellösa effekter såsom hormonstörande egenskaper m.m. Kraven på återvunnen plast bör vara desamma som för jungfruliga råvaror och därför bör även detta krav gälla för återvunnen plast. En del polymret kan sönderdelas till tidigare beståndsdelar när polymeren åldras och detta förhållande misstänks gälla för t.ex. polykarbonat där bisfenol A kan frisättas.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for støtten til kravet. Nordisk Miljømerking er i prinsippet enige i at de samme kravene bør stilles til resirkulert plast, men i praksis kan dette bli vanskelig. Restmonomerkravet til polymer stilles ved at innhold av monomerer med CMR-egenskaper skal analyseres på den nyproduserte polymeren, og det er relativt enkelt å vite hva det skal analyseres for. Det vil ikke være det samme for resirkulert plast. Det stilles også krav om at den resirkulerte plasten skal testes for ftalater, styren og bisfenol A, noe som vil fange opp noen av de mest problematiske stoffene.

O22 Kjemikalier-resirkulert plast

Fødevarerstyrelsen

Vi vil foreslå, at det tilføjes her, at genvindingsprocessen til fremstilling af den genvundne plast skal godkendes iht. forordning 282/2008, og at anvendelsen af additiver skal være i overensstemmelse med forordning 10/2011.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for forslaget. Det er allerede presisert i andre krav at forordning 282/2008 og 10/2011 skal oppfylles, og det anses derfor ikke nødvendig å innføre dette som en presisering også i andre krav.

Kemikalieinspektionen

För att likställa kraven på återvunnen plast med jungfrulig råvara bör kravet I 021 även omfatta återvunnen plast.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Se svar gitt under O21.

O23 Enkeltemballasje og kjerner

Ingen kommentar

4.3.5 Krav kapittel 2.4 Matvarekontakt

024 Materialer i kontakt med mat

Food Packaging Forum

One of the greatest challenges in the safety assessment of food contact materials is the presence of non-intentionally added substances (NIAS), which are made up of impurities, reaction by-products (including oligomers) and break-down products¹⁰. The criteria exempt those NIAS that are impurities and reaction by-products, if their concentration in the finished material is below 100 ppm. However, since these molecules are often small, they can migrate into the food and therefore consumers likely are exposed to mixtures of untested chemicals. Therefore, we recommend a requirement for testing the finished disposable article for food with regard to the toxicity of its overall migrate, i.e. all substances that migrate (or are extractable) from the finished article using different solvents (aqueous, acidic, fatty) depending on the intended use¹¹.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the suggestion of adding a new requirement. Nordic Ecolabelling have considered the proposal, but have concluded that no such requirement will be added. These are disposable articles which in general will be in contact with food for a short period of time, and therefore the risk for contamination of the food will be lower compared to other types of food packaging that will be in contact with food for a longer period of time. Also if you do a test for all substances that migrate, the result will be a mixture of different kind of substances, probably both harmful and not harmful substances. Nordic Ecolabelling believe that our strict chemical requirements in combination with the official regulations will reduce the risk of harmful substances that migrate. We also forbid the use of recycled paper/board, so that will not be a risk (ref. the article from Bengtstrom et al. that is referred in your answer). However, this will be a topic to follow and will be considered again in later revision processes.

Fødevarestyrelsen

Det er nævnt her, at produkter med indhold af plast skal leve op til kravene i forordning 10/2011. Vi vil foreslå, at det formuleres sådan, at plasten i produkter med indhold af plast skal leve op til kravene i forordning 10/2011, da det ikke nødvendigvis er retvisende eksempelvis at migrationsteste evt. indhold af andre materialer i produktet - fx pap og papir - med testbetingelserne for plast. Derudover omfatter forordning 10/2011 kun fødevarekontaktmaterialer af plast, hvor hovedbestanddelen, dvs. mere end 50%, består af en polymer.

Vi synes, det vil være relevant at tilføje her, at fremstillingen af produktet skal være i overensstemmelse med forordning 2023/2006 om god fremstillingsmæssig praksis for materialer og genstande bestemt til kontakt med fødevarer. For genvundet plast kan

¹⁰ Geueke, B. (2013). Non-intentionally added substances. Dossier.
http://www.foodpackagingforum.org/fpf-2016/wp-content/uploads/2015/11/FPF_Dossier03_NIAS.pdf

¹¹ Bengtstrom, L., et al. (2016). "Non-targeted screening for contaminants in paper and board food-contact materials using effect-directed analysis and accurate mass spectrometry." Food Additives & Contaminants: Part A 33(6): 1080-1093

det også tilføjes her, at genvindingsprosessen skal godkendes iht. forordning 282/2008.

BfRs anbefaling XXXVI for fødevarekontaktmaterialer af pap og papir indeholder enkelte organiske fluorerede stoffer, som BfR anser det for problemfrit at anvende i disse materialer. Fødevarestyrelsen fraråder generelt anvendelsen af fluorerede stoffer til overfladebehandling af pap og papir emballage, og vi synes derfor, det er vigtigt, at det fremgår tydeligt af kriterierne, at disse ikke må finde anvendelse i Svanemærkede engangsartikler. Vi vil foreslå, at der tilføjes en sætning om dette i forlængelse af BfR kravene nævnt her.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for endringsforslagene. Nordisk Miljømerking vil legge til at produktet skal være i overensstemmelse med forordning 2023/2006, samt innføre en generell forklaring om at kravene i dette kriteriedokumentet er overordnet anbefalingene fra BfR. Det vil henvises til O2 for resirkulert plast, da kravet om at resirkulert plast skal oppfylle forordning 282/2008 står i O2.

Greenway og Pacovis

Her bør Svanemerket forholde seg til ISO 22001 (Som eksempel må EK godkjenning oppdateres da den ikke gir noen relevans for våre produkter som er laget av naturens avfall og som er bæredyktig miljøvennlig, komposterbar og bionedbrytelig.)

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for forslaget. ISO 22001 er en generell standard for ledelse som kan sammenlignes med ISO 9001 standarden, men som er mer tilpasset matindustrien. Det er positivt at produsenter har en slik sertifisering, men Nordisk Miljømerking kan ikke se at en slik standard spesifikt tar for seg regelverk og anbefalingene i kravet. For enkle produkter eksempelvis produkter som er laget av naturens avfall og som ikke er plast eller papir/papp, er det kun regelverket (1935/2004) for matkontaktmaterialer som skal oppfylles. Det er ikke nødvendig med en EK godkjenning av produktet, men det skal evalueres av en uavhengig part at kravene oppfylles.

Metsä Group

The recommendations mentioned for pulp/paper/paperboard/cardboard (BfR XXXVI, CEPI Industry guideline) do not require a certification by an independent third party regarding the fulfilment of the requirements. The compliance according to these recommendations is stated in the Declaration of Compliance (DoC) document, which is required to be given by the company itself. The DoC is based on raw material and process evaluation, in addition to testing conducted by an accredited laboratory. Therefore the Declaration of Compliance should be sufficient also for Nordic Ecolabelling and no third party certificate should be required.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordic Ecolabelling thanks for the suggested change. Over the years 2013–2015, a joint project was conducted in the Nordic region to check how manufacturers and importers of plastic materials in contact with food comply with the regulations. The project led to the report “Nordic project food contact materials – Control of

declarations of compliance (DoC)”. The report concludes that the manufacturers, importers and those who use the materials in contact with food need to improve in this area. Nordic Ecolabelling considers it important that the regulations are followed in order to minimise the health risks for the consumer, and therefore wishes to see an extra check on this via a third party.

Stora Enso Oyj

Fulfilment of the requirements must be certified by an independent third party." Our suggestion: Change the word "certified" to evaluated.

It should be clearly mentioned that this requirement concerns only final disposables because the manufacturer of the intermediate materials cannot influence in recycling/final disposal of the final product.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the suggestion and will change this in the requirement.

4.3.6 Krav kapittel 2.5 Avfall

Generelle kommentarer til avfall

FTI

Målet om ett hållbart, miljömässigt och ekonomiskt motiverat omhändertagande av avfall är utgångspunkten för vårt återvinningssystem. Ett väl fungerande system för återvinning bidrar till att samhället utvecklar sin förmåga att tillvarata den resurs som avfallet innebär. Det bidrar till att uttaget av råvaror och den miljöpåverkan detta innebär, på ett kostnadseffektivt sätt, kan minska. Införandet av producentansvaret för förpackningar och tidningar har lett till en hög återvinningsgrad för förpackningar och returpapper, som med god marginal överträffar nuvarande EU-direktivs mål. Återvinningsprocessen ställer höga krav på kontinuerlig tillförsel av återvinningsbart materialet. Material av hög kvalitet kan användas igen som ersättning för flera olika jungfruliga råvaror. För att skapa de bästa förutsättningarna för återvinningsprocessen välkomnar därför FTI de reviderande kriterierna för miljömärkning och särskilt de kriterier som avser förpackningar.

Enligt Producentansvarsförordningen (SFS 2014:1073) ansvarar en producent av förpackningar för att deras förpackningar samlas in och återvinns enligt de av förordningen fastslagna kriterierna. Producentansvaret avser alltså endast förpackningar av plast och inte produkter av plast. Produkter av plast ska, om inga andra anvisningar finns, samlas in med hushållsavfallet. Förpackningar av plast samlas in av producenternas insamlingssystem och hanteras därefter i deras återvinningsprocess. Gällande rekommendationerna rörande materialåtervinning vore det alltså bra om man skiljde mellan en produkt av plast och en förpackning av plast, eftersom det endast är den senare som materialåtervinns.

Ytterligare skillnader mellan förpackningar av plast och produkter av plast är märkningen. Förpackningar av plast ska märkas ”Sorteras som plastförpackning”. Detta gäller alltså inte produkter av plast. För exempel på detta se 2.5 Waste 029.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for presiseringene angående plastförpackning og andre produkter av plast. De aller fleste produktene som kan merkes, f.eks. salatbokser i plast, plastposer til innpakning av mat etc. vil være definert som förpackning. Selv om det er enkelte produkter som kanskje ikke vil bli definert som en förpackning, anser Nordisk Miljømerking at et skille mellom förpackning og andre produkter i plast vil være vanskelig både når det gjelder kravformulering og for den enkelte forbruker. Det er heller ikke enkelt å finne en entydig definisjon av hva som er en förpackning da det samme produktet både kan være en förpackning eller ikke avhengig av hva den er på salgstidspunktet. Nordisk Miljømerking anser at det er bedre at forbrukeren kaster plasten i plastinnsamlingen enn i restavfallet selv om det i enkelte tilfeller kan være feil. Sorteringssystemene er heller ikke like i Norden eller Europa, noe som vil gjøre et slikt skille enda vanskeligere for en forbruker å forholde seg til.

Greenway og Pacovis

2.5 Avfall

Bør følge DIN EN 13432

Nordisk Miljømerkings kommentar

Se svar gitt under O25.

Miljøstyrelsen

I baggrundsdocumentet, side 4 (Sammendrag) står anført:

Nordisk Miljømerking ønsker derfor å fremme bruk av biobaserte materialer i kriteriene og anser at det er et potensiale i å styre utviklingen mot mer biobaserte materialer fremfor fossile.

og side 19 (afsnit 6.4):

Nordisk Miljømerking ønsker å bidra til det "grønne skiftet" med økt bruk av biobaserte materialer, ...

Styrelsen er enig i det fremtidige mål om at redusere brugen af fossile ressurser.

Styrelsen finder det lige så vigtigt, at der er særlig vægt på, at de anvendte plastmaterialer (plast eller pap/papir mm.) er genanvendelige / recyclable i cirkulære materialestrømme.

På den baggrund er styrelsen enig i at PLA plast og lignende for nu, ikke kan indgå i en svanemærket engangsartikel til fødevarer.

Andre steder anføres at det er vigtigt at fremme brugen af fornybare materialer. Heri er Miljøstyrelsen særligt enig og understreger at forebyggelse og materialereduktion bør prioriteres, ligesom at det bør sikres, at de fornybare materialer reelt afhjælper eksisterende miljøudfordringer (fx miljøomkostninger ved produktion og lav genanvendelighed) og ikke skaber nye.

I Nordisk Miljømerkings information til licenshavere såvel som forbrugere, er det vigtigt, at en svanemærket engangsartikel til fødevarer har fokus på fornybare

ressurser fremfor at artiklen er bionedbrydelig eller biobaseret. For plasts vedkommende er det muligt at tænke sig, at man kan producere plast på alternative måder, som ikke er baseret på en biobaserede metode. Særligt fokus er påkrævet om ikke at give forbrugerne indtryk af, at produktet i sig selv er bionedbrydeligt og derfor bare kan henkastes i naturen.

Miljøstyrelsen støtter dermed kriterie O25, O26, O27, O28, og O29 med henblik på at undgå materialer (fx PLA) eller kemikalier (fx carbon black) der hindrer eller reducere genanvendelse.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for støtten til våre avfallskrav og ønsket om å sikre at produktene kan materialgjenvinnes.

O25 Nedbrytbare/komposterbare polymerer i rene plastprodukter

FTI

PLA kan inte materialåtervinnas i dagens system. Det är därför viktigt att det tydligt framgår att PLA inte ska användas i förpackningar som ska materialåtervinnas.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for støtten til kravet om å utelukke PLA fra produkter som skal materialgjenvinnes.

Greenway og Pacovis

Hvis man godkjenner dagens forslag til kriterier for materialgjenvinning av PLA vil dette være et stort tilbakeskritt for miljøet!

Dette fordi at PLA i dag ikke har sin egen produktgruppe, men kommer innunder gruppe 7 som er andre plastprodukter. Dette gjør det meget vanskelig å lage en god gjenvinning av PLA. Til gjengjeld har PLA en rekke konkrete miljøfordeler fremfor resirkulert plast. Dette fordi PLA ikke er tilsatt kjemikalier slik man må for å produsere plastprodukter av resirkulert plastmateriale.

Ved å benytte PLA vil man være en del av naturens naturlige kretsløp og produkter vil gå tilbake til jord. Plast som alternativet vil etter svært lang tid fortsatt være et problem for miljøet.

PLA har utviklet seg som et viktig miljøvennlig og kjemikaliefritt produkt som er et meget godt alternativ til plast.

Vi ber derfor om at man kan Svanamerke PLA som kan komposteres i tråd med DIN EN 13432!

Ved å beholde de foreslåtte kriteriene vil man over tid minske verdien av Svanemerket som miljøgarantist.

Krav om at PLA skal kunne håndteres i dagens system for materialgjenvinning vil kunne stå i veien for produksjon av mais som i dag kan produseres av mais manioc og stivelse fra sukkerør. Utviklingen av 2. generasjons PLA hvor man får PLA fra sekundære landbruksprodukter har kommet langt. Med de foreslåtte kriterier der Svanemerket krever at PLA skal kunne resirkuleres vil Svanemerket jobbe mot miljøet og fremme plast, dette fremfor PLA som er en god, bæredyktig miljøvennlig, komposterbar, bionedbrytelig alternativ plastkilde!

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for innspillet. Nordisk Miljømerking ønsker å fremme gode alternativer til fossil plast, og er på generelt grunnlag positive til biobasert plast og at det stadig skjer utvikling f.eks. ved å bruke sekundære råvarer. Men når man ser på hele livssyklusen til et produkt, er det også andre aspekter som må vurderes. Nordisk Miljømerking gjør alltid produktspesifikke vurderinger i det enkelte kriteriesett, og for engangsartikler er det et faktum at det genererer mye avfall. Nordisk Miljømerking anser derfor at det også er viktig med en god avfallshåndtering. Problemet er at komposterings- og biogassanleggene ikke ønsker annet materiale inn i sine anlegg enn organisk avfall. Plastprodukter, uavhengig av om de er komposterbare eller ei, er ikke ønskelig fordi de skaper problemer i anleggene. En merking med komposterbarhet er heller ingen garanti for at produktet vil brytes ned i biogassanlegg, og det er generelt en økning i antall biogassanlegg i Norden. PLA er heller ikke ønsket inn i plastretur da komposterbar plast også her kan ødelegge gjenvinningen. Økt materialgjenvinning er også noe som myndighetene støtter. I EUs handlingsplan "Closing the loop - An EU action plan for the Circular Economy" trekkes økt resirkulering og materialgjenvinning fram som et viktig punkt i den sirkulære økonomien. Nordisk Miljømerkings totale vurdering er derfor at rene plastprodukter laget av komposterbare plaster ikke bør ha svanemerket. Dersom avfallssystemene endrer seg i framtiden vil kravet bli endret.

O26 Blanding av ulike material

Ingen kommentarer.

O27 Innfarging av plastprodukter

FTI

Svart eller mørk plast är med dagens teknik inte möjligt att materialåtervinna. Att färga plast mörk eller svart gör alltså att materialet inte kan sorteras ut i de sorteringsanläggningar finns tillgängliga och därmed kan materialet i dagsläget inte materialåtervinnas. Det är därför bra att Nordisk Miljömärkning avråder från att färga plast svart. FTI vill dock förtydliga att det inte enbart gäller svart plast utan även mörk plast.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for støtten til kravet. Nordisk Miljømerking har vurdert å endre kravet, men anser at "mørk plast" er et veldig upresist begrep, og det kan være vanskelig å avgjøre hva som er en "mørk" plast. Nordisk Miljømerking har derfor valgt å beholde kravet slik det er formulert med forbud mot svart plast.

O28 Lim til etiketter

Ingen kommentarer

O29 Avfallssortering og merking av produkter

Huthamaki

Labelling showing the recyclability of the product should allow also general recycling symbol because there are products that are sold in many countries and symbols like Grønt Punkt, FTI or Rinki are valid only in one country.

In Finnish legislation (VnA 518/2014 Packaging and Packaging Waste §6 Markings) material marking of the package shall be done with symbols specified in Appendix 3 of the act.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the suggested change. Nordic Ecolabelling have looked at this requirement again after the hearing, and still believes it is important to guide the consumer to recycle the product. However, the requirement is changed so that it is also possible to use a general recycling symbol or general text. The symbol or text should then be approved by Nordic Ecolabelling.

Fødevarestyrelsen

Kravet i O29 er lidt modstridende, idet der står:

- Produktet skal kunne materialgjenvinnes* og merkes med veiledende informasjon om hvordan det skal sorteres. [Norsk]
- The product must be possible to materially recover* and must be labelled with advice on how they should be recycled. [Engelsk]

Og selv om, der i en fodnote anføres at materialgenvinding/recover ikke omfatter forbrænding/incineration, så vil det i forhold til EU's definitioner være mere korrekt at skrive, at produktet skal kunne genanvendes/recycles. Fodnoten (at det ikke omfatter forbrænding/incineration) kan stadigvæk være relevant at anføre.

Miljøstyrelsen opfordrer ligeledes til, at recycled til slut i den engelske tekst ændres til sorted i "... how they should be recycled." Idet det er mere vigtigt at informere brugeren om, hvordan artiklen skal sorteres end hvordan artiklen teknisk gennemgår en genanvendelsesproces. Der er muligvis tale om en "fejl" i oversættelsen af det norske dokument.

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for kommentaren og vil endre dette i den engelske versjonen. Det er helt riktig at det er en feil i oversettelsen som gjør kravet mindre presist.

O30 Informasjon om egenskaper

Ingen kommentar

O31 Kvalitetskrav for kaffe og tefilter

Ingen kommentar

4.3.7 Krav kapittel 3 Kvalitets og myndighetskrav

032 –038

Ingen kommentarer

4.3.8 Forslag til nye krav

Huhtamaki

New requirement

As transports of both raw-materials and finished goods have quite important role in eco balance calculations they should be included also to the Nordic Ecolabel criteria of Disposables for Food. Our proposal is to include transports one step backwards and one step forward from rawmaterial supplier to manufacturer and to final destination market.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the suggestion for a new requirement. Indeed transport adds to the environmental impact of a product. However, transport often is a small part of the total environmental impact, and it is also very difficult to formulate good requirements as the steerability (Nordic Ecolabellings possibility to affect the transport) is very low. Therefore, there will not be a requirement for transport in the criteria document.

5 Kommentarer til bakgrunnen, i detalj

Ingen kommentarer

6 Diskusjon og konklusjoner

Høringskommentarene har fordelt seg på ulike temaer, men det er mottatt flest kommentarer til kravet om materialsammensetning og kommentarer som omhandler Nordisk Miljømerkings valg om å ha fokus på at produktet skal være mulig å materialgjenvinne, herunder forbud mot å merke plastprodukter i PLA. En rekke kommentarer er også mottatt til kjemikaliekravene. På enkelte krav er det mottatt motstridende svar, som kravet til materialsammensetning og avfallskravene. Nedenfor angis de viktigste høringskommentarene og Nordisk Miljømerkings respons til disse.

Viktige kommentarer i høringen

Materialsammensetning

Kravet til materialsammensetning krever at produkter er basert på fornybare råvarer (minimum 90 vekt-%). Det er positive tilbakemeldinger på å fremme biobaserte materialer. Samtidig har vi fått negative kommentarer på at en slik grense ikke vil fremme tynne kartongprodukter (kravet kan klares dersom man lager produkter av tykkere kartong), noe som ikke er ønskelig miljømessig. I tillegg er det mottatt hørings svar på at en slik begrensning på maks 10 vekt-% fossile materialer fører til at enkelte produkter der det er nødvendig med belegning på begge sider av kartongen

ikke vil klare kravet. Nordisk Miljømerking ser problemstillingen angående tynne/tykkere kartongprodukter. Samtidig er det vanskelig for Nordisk Miljømerking å se hvordan dette kan løses på en enkel måte. Uansett hvor grensen settes, vil det alltid være produkter som faller rett under grensen og som ikke vil klare det. Nordisk Miljømerking har vurdert grensen på nytt basert på de mottatte kommentarene og kommet fram til at den ikke blir endret. Det gjøres imidlertid en justering ved at det tillates å bruke plast som er biobasert ved hjelp av massebalansemetoden for plast brukt som belegning. Det anses at det er viktig å stimulere til å bytte ut den fossile plasten og det kan gjøres ved å beholde grensene samtidig som det blir noe enklere å finne biobasert plast på markedet som kan brukes.

Det er også kommet både støttende og negative kommentarer til begrensningen av uorganiske fyllstoffer i plast. For mye fyllstoffer i plast gjør at den ikke vil materialgjenvinnes i flyt/synk-prosesser og Nordisk Miljømerking ønsker at en svanemerket engangsartikkel skal kunne materialgjenvinnes. Det er derfor ikke endret på dette fokuset i kriteriene, men kravet er endret til at plasten skal ha en viss denstiet da vekt-% grensen ikke ville oppnådd det som var ønsket, nemlig at plasten vil kunne materialgjenvinnes.

Resirkulert plast

En aktør har forkastet forslaget pga at det tillates å bruke resirkulert plast i matkontaktmaterialer. Nordisk Miljømerking har også mottatt positiv tilbakemelding på at det godkjennes resirkulert plast, samt oppklarende svar angående regelverket. Nordisk Miljømerking ser utfordringen knyttet til problematiske kjemikalier for helse og miljø i resirkulert plast, men ønsker å stimulere til økt materialgjenvinning og ressursutnyttelse. Nordisk Miljømerking har derfor valgt å tillate resirkulert plast under forutsetning av at resirkuleringsprosessen er godkjent i henhold til forordning EU282/2008. I tillegg stilles det også ytterligere kjemikaliekraav til resirkulert plast, noe som reduserer risikoen for kontaminering av den resirkulerte plasten med uønskede stoffer ytterligere. Det skal også nevnes at det per i dag ikke finnes noen resirkuleringsprosesser som er godkjent, så i praksis vil det ikke kunne brukes resirkulert plast før det foreligger en liste over godkjente prosesser i henhold til forordning 282/2008.

Massebalanse

Nordisk Miljømerking har mottatt to kommentarer på at polymerer som er biobasert på bakgrunn av massebalanse (blanding av fossil og fornybar råvare med matematisk allokering av fornybar andel til ferdig produkt) burde tillates. Nordisk Miljømerking har vurdert dette på nytt etter høring, men kommet fram til at massebalansemetoden ikke vil godkjennes for produkter som kun består av plast. Det betyr at det faktiske produktet vil inneholde fornybare råvarer, og det anses som viktig med tanke på vår troverdighet og kommunikasjon til omverden og forbrukeren. Nordisk Miljømerking er imidlertid positive til at fornybare råvarer kommer inn i produksjonsstrømmene, og vil tillate massebalansemetoden for polymerer som inngår som belegning på f.eks. kartong til kopper og for plast som inngår som en mindre del av produktet.

Materialgjenvinning og PLA

Nordisk Miljømerking har mottatt støttende og negative kommentarer til fokuset på at produktet skal kunne materialgjenvinnes og den påfølgende konsekvensen at rene plastprodukter i komposterbar PLA ikke kan merkes. Produsenter av PLA-produkter

er negative, mens myndigheter og avfallsorganisasjoner er positive til materialgjenvinningsfokuset. Basert på de mottatte høringskommentarene vil ikke Nordisk Miljømerking endre på kravet, og rene plastprodukter i PLA vil dermed ikke kunne merkes, med mindre det i framtiden blir en løsning for håndtering av PLA i materialgjenvinningsstrømmen. Hverken komposterings-, biogass- eller plastgjenvinningsanleggene ønsker PLA inn i sine anlegg da slik komposterbar plast skaper problemer i anleggene og gjenvinningsprosessen.

Endringer etter høring

Som beskrevet over er det gjennomført endringer i enkelte av kravene basert på mottatte høringssvar. I tillegg er det gjort en rekke andre endringer og mindre justeringer/presiseringer. Endringene etter høring oppsummeres i tabell 6.1 under.

Tabell 6.1 Oversikt over endringer etter høring

Kravnummer i endelig kriterieversjon	Kravnummer i høringsversjonen	Endring i kravet
Massebalanse	-	Massebalanse (blanding av fossil og fornybar råvare og allokering av den fornybare råvaren til det ferdige produktet) tillates ikke for produkter som kun består av plast, men tillates for plast brukt som belegning
O2 Materialsammensetning	O2	Det tillates polymerer som er biobasert med massebalansemetoden for polymerer som brukes som belegning på kartong/papp/papir og for plast som inngår som en mindre del av produktet. For polymerer som inngår i produkter som kun består av plast skal det være full sporbarhet på den fornybare råvaren i plasten. Uorganiske fyllstoffer begrenses i plast slik at plasten kan materialgjenvinnes og ikke vil synke i gjenvinningsanleggene ved flyt/synk-prosesser. Dette gjøres ved å stille maks grense for densitet på plasten eller at det på annen måte kan dokumenteres at plasten ikke vil synke i gjenvinningsanleggene.
O6 Fiberråvare	-	Nytt skogkrav til fiberråvare i masse/papir/kartong/papp i stedet for å henvise til Basismodulen. Sertifiseringsprosenten er 50 %.
O10 Landbruksråvarer	O9	Forbud mot palmeolje og soya som råvare til plast i produkter som kun består av plast.
O11 GMO	O10	Muligheten for å bruke massebalanse i dokumentasjonen fjernes for plast i

		produkter som kun består av plast. Det vil si at det blir et totalt forbud mot genmodifiserte råvarer. Plast som brukes som belegning eller plast som inngår med mindre enn 10 vekt-% i produktet unntas kravet.
O15 Kjemiske stoffer - forbudsliste	O14	BHT og bisfenol A, F og S legges til på listen over forbudte stoffer i kjemikalier og additiver til plast
O25 Matvarekontakt	O24	Det legges til at forordning 2023/2006 om god framstillingspraksis for materialer og artikler som er ment for å komme i kontakt med næringsmidler også skal oppfylles, samt at resirkulert plast skal oppfylle forordning 282/2008. I tillegg presiseres det at kravene i dette kriteriedokumentet er overordnet kravene i forordninger og anbefalinger. Dette for å tydeliggjøre at kjemiske stoffer som er tillatt i forordninger og anbefalinger kan være forbudt i henhold til Svanens krav.
O30 Avfallssortering og merking av produkt		Det tillates generelle resirkuleringssymboler eller tekst, men det skal godkjennes spesifikt av Nordisk Miljømerking.